

En plan för jämlighet och grön omställning

**Vänsterpartiets
förslag till budget för
Nacka kommun 2020**

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INNEHÅLLSFÖRTECKNING	2
EN PLAN FÖR JÄMLIKHET OCH GRÖN OMSTÄLLNING	3
TABELLER EKONOMI TOTALT	7
INVESTERINGAR.....	9
ÖVERGRIPANDE MÅL.....	10
KOMMUNSTYRELSEN	14
ARBETS- OCH FÖRETAGSNÄMNDEN.....	28
FRITIDSNÄMNDEN.....	32
KULTURNÄMNDEN.....	39
MILJÖ- OCH STADSBYGGNADSNÄMNDEN	44
NATUR- OCH TRAFIKNÄMNDEN.....	48
SOCIALNÄMNDEN	54
UTBILDNINGSNÄMNDEN.....	59
ÄLDRENÄMNDEN.....	66
ÖVERFÖRMYNDARNÄMNDEN.....	71

EN PLAN FÖR JÄMLIKHET OCH GRÖN OMSTÄLLNING

NACKA - EN RIK MEN OJÄMLIK KOMMUN

Nacka kommun är sammantaget en rik kommun. Men tyvärr är rikedomarna illa fördelade och gör att Nacka samtidigt är en av de mest ojämlika kommunerna i landet. Skillnaden mellan rika och fattiga upplevs som stor orättvisa och sliter på alla människors livskvalitet och skapar social oro.

Vänsterpartiet vill ställa om Nacka kommun så att vi minskar skillnaderna i livsvillkor för våra invånare och för att vi ska snabbt göra nödvändiga minskningar av utsläpp av växthusgaser. Det innebär att vi måste ta ett politiskt ansvar i kommunen eftersom vi sett att årtionden av att blunda och hoppas på att marknaden löser dessa problem inte fungerar. Tvärtom har både vår klimatpåverkan och ojämlikheten bara ökat när politiken har trätt tillbaka för att överlåta ansvaret på marknaden.

Vänsterpartiets mål är att förverkliga ett samhälle grundat på demokrati, jämlikhet och solidaritet, ett samhälle befriat från klass-, köns- och etniskt förtryck, ett rättvist och ekologiskt hållbart samhälle där kvinnor och män bygger sin egen framtid i frihet och samverkan. Vårt mål är inte en ouppnåelig utopi utan ett solidariskt samhälle som byggs av och för människor. Individens möjligheter ökar genom det kollektiva samarbetet som ett samhällsbygge innebär. En stark välfärdsstat frigör individernas beroende av varandra genom att den verkar som mellanhand. Det kollektiva gör, att var och en blir starkare än om man tvingas agera var och en för sig.

KLIMATFÖRÄNDRINGARNA KRÄVER HANDLING

Vårt jordklot kommer att överleva en klimatförändring som vi människor inte överlever. Det är för människornas och allt annat som lever på vårt klot nu och i framtiden, som vi måste ställa om vårt sätt att leva. Utrymmet vi har att släppa ut koldioxid är begränsat om vi ska klara Parisavtalets mål om att inte höja temperaturen mer än max 2 grader, helst mindre än 1,5 grader.

Vi behöver göra mer än att anpassa oss till det förändrade klimatet. Det är nödvändigt att vi också är proaktiva i vårt klimatarbete och vi anser att Nacka kommun bör utlysa ett klimatnödläge.

Vi anser att vi behöver inrätta en miljönämnd som strategiskt arbetar med klimatförbättrande åtgärder och axlar ett samlat ansvar för kommunens miljöarbete. Vi anser att vi behöver en klimatfärdplan som pekar ut vägen till hur vi ska ställa om Nacka kommun till en kommun utan negativ klimatpåverkan där kraftigt minskade koldioxidutsläpp och att ta med även konsumtionsperspektivet när vi m

äter dessa utsläpp. Den viktigaste uppgiften för miljönämnden att ta fram och sedan se till att planen fullföljs.

EN VÄLFÄRD FÖR ALLA BEHOV, UTAN VINST

Vår gemensamma välfärd innehåller insatser för både sorgliga och glädjefyllda tillfällen i livet.

Den är till för det som vi har svårt att organisera var och en för sig och det som kostar olika mycket i olika skeden i livet. Den ger oss tid till att utveckla våra barn i en lärande miljö samtidigt som vi kan förvärvsarbeta och göra nytta. Den ger oss tid att ge vård och omsorg till de som behöver av personer som inte bara är goda människor utan också är kunniga och effektiva. Det ger oss

förvärvsarbete möjlighet att använda vår tid för våra nära och kära till umgänge och inte bara akut omhändertagande.

Det är viktigt att fullt ut ge kompensation för löne- och prisökningar. Vi gör det i vår budget, alliansmajoriteten i mycket liten utsträckning. Konsekvensen av att inte ge kompensation är att verksamheterna i praktiken måste skära i kvalitet och omfattning. Det går ut över personalen som får sämre arbetsmiljö och stressigare jobb, det går ut över alla brukare som inte får verksamhet som de har behov av.

Som vanligt är det de som har sämst förutsättningar som drabbas, lågavlönade kvinnor, ensamstående föräldrar och fattigpensionärer som inte har råd att köpa den verksamhet som kommunen sviker.

Vår gemensamma välfärd ska vara offentligt finansierad i hög utsträckning. Det är det effektivaste sättet att finansiera välfärdstjänster men också det som ger bäst förutsättningar för ett jämlikt samhälle. Välfärd som är finansierad med privata medel som t.ex. försäkringar har bevisats om och om igen vara kostnadsdrivande och mindre effektiva än offentligt finansierad verksamhet.

Vi har också sett att när vi använder ekonomiska styrmodeller som är konstruerade som om det vore en privat marknad i den offentligt finansierade verksamheten så ökar kostnaderna för kontroll och administration som gör den mindre effektiv. Kostnader för välfärd försvinner inte för att man inte offentligt finansierar den, utan det är på annat sätt det betalas. För en del med högre egenfinansiering, för andra med sämre kvalitet eller utebliven välfärd. Behoven har dock inte försvunnit bara för att man inte kan efterfråga tjänster som man behöver.

Vad vi vinner på den offentligt finansierade välfärden är ett stabilt samhälle där alla får plats och kan bidra till samhällsbygget. Därför anser vi att det är väl motiverat att höja skatten och minska egenfinansieringen av våra verksamheter. Och vi anser att vi inte ska försätta oss i beroendeställning till företag genom att öppna upp för sponsring och reklamintäkter.

Jag vill inte vara kund på nåt event – är jag sjuk vill jag vara patient!

BEHOVSSTYRD KOMMUNAL VERKSAMHET

Många av våra verksamheter är komplexa och kräver personal med hög utbildning. Att betrakta elever och brukare av verksamheterna som kunder är att försätta dem i vanmakt eftersom de omöjligt kan ha tillräckliga kunskaper för att avgöra skillnader i kvalitet.

Kundundersökningar kan mäta personalens bemötande och hur väl tjänster motsvarar förväntningar på dem. Det är inte oviktigt i sociala verksamheter och är inte oönskad information. Men det är otillräckligt. Att verksamheterna uppfyller sina syften är de viktigaste kvalitetsmåten för verksamheterna. Det ska inte finnas någon dålig verksamhet, oavsett brukarens eller elevens förmåga att avgöra dess kvalitet.

Idag blir elever och brukare som vill komma tillrätta med att de inte får det de behöver uppmaningen att välja annan anordnare som lösning på att de tycker att en verksamhet är otillräcklig. En elev ska, i den skola eleven går i, ha tillgång till alla de rättigheter skollagen föreskriver. Utbildning är inte en vara som vilken annan.

När nio år har gått och en elev inte har de grundläggande kunskaper den skulle ha är det för sent att reklamera skolgången, eleven kan inte få tillbaka nio års liv. Likaså är det stöd i hemmet som

hemtjänsten ska vara inte något som man kan få tillbaka retroaktivt. En dag utan nödvändigt stöd är en förlorad dag.

Utan en tidsmaskin kan man inte ge en otillfredsställd kund i välfärden upprättelse.

Vi är invånare, elever, brukare och patienter, inte kunder, i Nacka kommun. Kundvalet ska upphöra och ersättas med ett styrsystem där varje verksamhet ska vara av god kvalitet och där de flesta önskar välja den närmaste verksamheten. Fördelningen av medel ska utgå ifrån brukarnas behov och enheter ska samarbeta istället för att konkurrera för att uppnå det bästa för Nacka kommuns invånare.

ALLA SKA HA RÅD ATT BO DÄR MAN ARBETAR

Nackas bostads- och arbetsmarknad är kommunicerande kärn som den styrande majoriteten bortser ifrån.

I välfärden, byggbranschen, gröna näringen och besöksnäringen har man kris på grund av kompetensbrist. Samtidigt kan man inte på de löner som de arbetena ger efterfråga de bostäder som finns i Nacka. Det är branscher med stora volymer av anställda och det är orimligt att organisera ett samhälle så att man tvingas bo och arbeta på olika platser.

Sovstäder är inga bra samhällen socialt sett. Resor tar tid från individen och tär på miljön. Vägar tar plats. Ska vi ha ett samhälle med nära service behöver vi ha ett bostadsutbud för olika inkomstgrupper.

Ett fysiskt segregerat samhälle är varken socialt eller ekologiskt hållbart. En bostadspolitik där höga inkomster krävs för att kunna bo leder också till ofrivillig trångboddhet och ofrivilligt sammanboende. Det är ett särskilt problem för ungdomar och för kvinnor som lever i våldsamma relationer.

För att lösa den dåligt fungerande bostadsmarknaden behöver vi en proaktiv bostadspolitik på politikens alla nivåer, staten, regionen och kommunen.

I Nacka kommun behöver vi återskapa ett allmännyttigt bostadsföretag och en större andel hyreslägenheter med rimliga hyror byggs. Det finns goda erfarenheter att kommunen kan medverka till nya hyresbostäder med rimliga hyror, kommunen agerar istället för det motsatta, Vi behöver också en bostadsförmedling i Nacka.

Vi har flera krav i denna budget som vi anser gör detta till en plan för jämlikhet och grön omställning. Bland de viktigare kraven återfinns:

- Utlys klimatnödläge
- Skapa en miljönämnd
- Ta fram en klimatfärdplan
- Full pris- och lönekompensation för nämnder och verksamheter
- Höjd skatt och minskad privat finansiering, är positivt även för låginkomsttagare trots den platta kommunalskatten
- Nytt styrsystem istället för kundval
- Allmännyttigt bostadsföretag som ska låta bygga och förvalta hyresbostäder
- Bygg upp en kommunal bostadsförmedling

Dessutom har vi i vårt budgetförslag ett antal andra viktiga krav, varav några är:

- Ingen kommunal verksamhet ska konkurrensutsättas eller privatiseras

- Vid upphandling och auktorisation ska kollektivavtal eller kollektivavtalsliknande villkor krävas
- Minst 50% av all nyproduktion ska utgöras av hyreslägenheter
- ”Konsten att skapa stad” ska avslutas
- Alla checksystem och kundval avskaffas
- Minst 80% av ungdomarna i gymnasieålder som är bosatta i Nacka ska slutfölja gymnasiestudier inom en 3-årsperiod
- Kommunen ska bygga upp en egen SFI-verksamhet
- Nya Näckenbadet lokaliseras till Fisksätra
- Bygg fler idrotts- och fotbollsplaner, Nacka är jumbo i länet
- Sänka avgiften för kulturskolan till 50% av 2019 års nivå, på sikt ska avgiften tas bort helt
- Biblioteken och kulturskolan ska drivas i egen regi
- Införa enprocentsregeln för konst för både kommunala och privata byggprojekt
- De nya kulturlokalerna i Älta centrum samordnas och ges större ytor med minst i proportion till den förväntade befolkningsökningen
- Skarpa miljökrav ska ställas på all nybyggnation, bygg i trä
- Naturreservat ska inrättas i Ryssbergen under 2020 och ska inkludera hela nuvarande obebyggda delen av Ryssbergen och på så sätt hindra byggnation i området
- Arbetet med reningsbassäng i Kyrkviken ska avbrytas och att annan lösning används
- Ta bort egenavgiften för familjerådgivning
- Införa tak över huvudet-garanti
- Skolorna ska inte betala hyra med skolpengen
- Kartlägg omfattningen av hemmasittare på alla kommunens skolor och kartlägg hur skolorna arbetar med frågan.
- Barngrupperna ska bli mindre i förskola och skola
- Införa nolltaxa för ledsagning
- Inrätta en kommunal hemtjänst

TABELLER EKONOMI TOTALT

Tabell 1 Resultaträkning

Miljoner kronor	Budget 2019	Prognos 2019	Majoritetens förslag	Vänsterpartiets förslag
			Budget 2020	Budget 2020
Verksamhetens nettokostnader före avskrivningar och realisationsvinster	-5058	-4903	-4970	-5162
Realisationsvinster försäljning tomträtter	0	0	0	0
Övriga realisationsvinster	1	1	1	1
Avskrivningar	-241	-247	-254	-254
Verksamhetens nettokostnader	-5298	-5149	-5223	-5415
Skatteintäkter inkl. avräkning	5582	5594	5744	5963
Utjämningsystem o statsbidrag	-162	-183	-186	-186
Fastighetsavgift	158	157	164	164
Skattenetto	5578	5567	5720	5941
Utdelning kommunala bolag	27	21	27	0
Finansiella intäkter	12	17	8	8
Finansiella kostnader	-51	-32	-43	-43
Finansnetto	-12	6	-8	-35
Årets resultat	269	424	489	491
Varav exploateringsreavinster	163	318	401	401
Balanskravsresultat	268	127	488	490
Årets resultat exkl. exploateringsreavinster	106	106	88	90

1 kr i kommunalskatt motsvarar 312 Mkr. Vi föreslår en skattehöjning om 70 öre, d.v.s. en inkomstförstärkning med 219 Mkr relativt alliansmajoritetens skatteförslag.

Tabell 3 Verksamhetens nettokostnader före avskrivningar och realisationsvinster

Miljoner kronor	Budget 2019	Prognos 2019	Majoritetens förslag	Vänsterpartiets förslag
			Budget 2020	Budget 2020
Kommunstyrelsen	-147,3	-233,0	-161,8	-149,8
KS oförutsett	-15,0	0	-5,0	0,0
Arbets- och företagsnämnden	-245,9	-230,0	-239,9	-271,9
Fritidsnämnden	-167,0	-161,0	-166,2	-181,8
Kulturnämnden	-140,9	-138,0	-142,7	-165,1
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden	-32,9	-40,0	-33,0	-33,5
Natur- och trafiknämnden	-250,3	-266,0	-285,9	-288,9
Socialnämnden	-771,1	-807,0	-831,6	-854,4
Utbildningsnämnden	-2886,9	-2860,0	-2917,5	-2990,5
Äldrenämnden	-796,5	-809,0	-832,6	-876,6
Överförmyndarnämnden	-8,1	-8,1	-8,1	-8,3
Summa nämnder och verksamheter	-5462,0	-5552,1	-5624,4	-5820,8
Tunnelbana	-23,8	-23,8	-27,8	-23,7
Finansiell verksamhet	427,7	673,4	682,4	682,4
Totala kostnader	-5058,0	-4902,5	-4969,8	-5162,1

INVESTERINGAR

För några år sedan sålde Nacka i två omgångar en stor del av sitt fastighetsinnehav och större delen av kommunens låneskuld betalades av. När nu Nacka kommer att bygga väldigt mycket under de kommande 10 - 15 åren och befolkningen öka med 40% behövs också förskolor, skolor, äldreboenden och en mängd andra allmänna anläggningar. Alliansmajoriteten vill att 75% av detta byggs av privata intressenter. Nacka har under många år hållit nere sina investeringar och sin låneskuld. Låg skuld är i och för sig bra för kommunen men ingen ska tro att de privata investerarna gör det gratis. I själva verket ökar kostnaderna för kommunen om man istället måste hyra in skollokaler m.m. jämfört med om man byggt själv, lånat och betalat ränta. Vi är beredda att låta kommunen själv ta investeringar för skolor, förskolor m.m. istället för att låta privata intressenter göra det – i längden blir det billigare för kommunen och ger oss bättre möjligheter att vara flexibla i utnyttjandet av mark och fastigheter. Vi har redan sett hur kostnaderna rakar i höjden när Stavsborgsskolan, som kommunen sålt och hyr tillbaka, behöver byggas ut.

Att betala lån genom att sälja av "familjeguldet" är ett felaktigt sätt att hantera finansieringen av investeringar. Alliansmajoriteten har inte fört en sund och ansvarsfull finanspolitik. Deras prioritering av låg skatt har lett till att överskotten i kommunens ekonomi inte varit tillräckliga för självfinansiering av investeringar. Detta måste förändras framöver, det är helt i sin ordning att ta lån för investeringar i infrastruktur, men det långsiktiga målet ska vara självfinansiering.

Nacka har en historia av dålig kultur för investeringsprojekt; dåliga beslutsunderlag, skenande kostnader och dåligt förankrade beslut. Revisorerna har vid ett flertal tillfällen anmärkt på det. Det har varit svårt att få helhet och överblick där vi kunnat se de totala ekonomiska konsekvenserna av alla investeringar och exploateringsprojekt. Under de senaste åren har det blivit bättre men det är inte slut med projekt som ger underskott och där projektavslutet summerar att beslutsunderlag och kalkyler varit bristande.

Det är nu svårt att gå emot de flesta av de investeringar som föreslås av majoriteten, de är helt enkelt nödvändiga. Däremot finns det några som Vänsterpartiet vill ska utgå både av ekonomiska och politiska skäl.

Sammantaget är det en ofantlig mängd projekt, konton m.m. att greppa över, något som knappast någon politiker, majoriteten inräknad, har förmåga att följa och förstå konsekvenserna av. Vänsterpartiet gör här så gott vi kan med vårt förslag.

Mot den bakgrunden presenterar inte Vänsterpartiet en komplett investeringsbudget. Istället gör vi en förteckning på projekt som vi vill respektive inte vill ska genomföras, alla med kostnadsuppskattningar. För vissa projekt har vi enbart lagt en symbolisk projekteringskostnad. Det gör vi då vi har svårt att med någon exakthet bedöma kostnaden men också för att vi bara gör en ettårsbudget. Skulle vi få majoritet för våra förslag så får beslut tas i två steg: beslut om förstudie och projektering som första steg och beslut om själva investeringen som andra steg.

I denna budget redovisas förslag till investeringar och tas beslut under respektive nämnd.

ÖVERGRIPANDE MÅL

NACKA SKA BLI EN SOLIDARISK, JÄMSTÄLLD OCH EKOLOGISKT HÅLLBAR KOMMUN

Vi vill att samhället ska hållas samman genom åtgärder som minskar orättvisor, otrygghet och främlingskap. Annars finns risk för att det slits sönder. Kommunen har verktyg för att ge kommuninvånarna mer jämlika och jämställda villkor.

Planerna för Nacka under de närmaste 15 åren kommer att innebära en kraftig expansion. Framst på Västra Sicklaön, i samband med tunnelbaneutbyggnaden, kommer det att vara påtagligt. Nu finns chansen, kanske inte att göra om men i alla fall, att göra rätt.

NACKA – EN EKOLOGISKT HÅLLBAR KOMMUN-UTLYS KLIMATNÖDLÄGE

Den övergripande rättvisefrågan blir till slut alltid klimatfrågan. Det handlar om möjligheten för människan att kunna leva på jorden. Vi måste snabbt minska utsläppen av växthusgaser. Det kräver av medborgarna, av var och en av oss, att vi själva agerar. En förutsättning är att vi genom politiska beslut tar ett gemensamt ansvar samt underlättar för det enskilda agerandet. Här har kommunen en viktig uppgift både i samhällsplaneringen och som opinionsbildare. Många människor *vill* ändra sin livsstil i den riktningen men *vet inte hur* de kan göra – här har kommunen en viktig uppgift med att bedriva upplysning. Nacka kommun ska utveckla konsumtionsperspektivet gällande växthusgaser, Nackabornas största utsläpp av växthusgaser sker vid tillverkning av varor utanför kommunen eller landet. Transporterna till Nacka orsakar också stora utsläpp. Om Nacka kommun menar allvar med sitt klimatarbete behöver vi kunna följa utsläppen av växthusgaser som Nacka bidrar till också genom vår konsumtion.

Kampen mot miljöförstörelsen och klimatförändringarna står inte i motsats till frågan om rättvisa och jämlikhet, tvärtom: ju rikare desto större miljöbov och män förbrukar i högre utsträckning än kvinnor ändliga resurser, men också mer energi.

NACKA – EN SOCIALT HÅLLBAR KOMMUN

Nacka är en kommun där klyftorna mellan rika och fattiga är stora, enligt SCB landets fjärde mest segregerade kommun. Resurserna måste fördelas rättvist mellan kommundelarna. Men det räcker inte. Segregerade områden skapar sociala problem. Kommunen måste aktivt arbeta för att minska segregationen. Bostadsformerna behöver blandas, byggandet måste främst inriktas på varaktiga hyresrätter. Bildandet av ett kommunalt bostadsbolag är nödvändigt. Utan bostäder till rimliga hyror kommer arbetsmarknaden i Nacka att haverera. Varför ska någon åka från andra delar av regionen för att arbeta som undersköterska eller i butik när det går att få motsvarande arbete i anslutning till hemmet? De som arbetar i Nacka ska också ha råd att bo i kommunen.

Segregation uppstår också genom diskriminering på grund av kön, ålder och funktionsvariationer. För att motverka den måste kommunen bedriva ett aktivt jämställdhetsarbete inom alla områden.

Nacka är också en kommun där valdeltagandet skiljer mycket mellan olika områden. När valdeltagandet är så lågt som 60% i ett område kan man med fog ifrågasätta valresultatets legitimitet. Det måste vara en samhällelig uppgift att arbeta för ett ökat och jämlikt valdeltagande.

NACKA – EN KOMMUN I VÄRLDEN

Nacka är en kommun i världen och ska därför också medverka till global rättvisa och mänskligt värde. Därför måste flyktingmottagandet ges prioritet och våra nya Nackabor ska genom ett gott

välkomnande inkluderas och ges förutsättningar för studier och arbete och en meningsfull tillvaro. Dessa våra nya grannar är en resurs för ett framtida växande Nacka, också för dem som redan bor här.

NACKA – EN SOLIDARISK KOMMUN

Samtidigt som vi gör allt för miljön så får vi inte kapitulera när det gäller orättvisor och segregation. Vänsterpartiet har en människosyn där vi ser allas lika värde och att alla måste ges rätt och möjlighet till goda liv trots olika förutsättningar. Kommunen är den som främst och närmast människan kan medverka till detta.

Kommunen bör också bli Fairtrade-certifierad. Om Nacka ska vara en solidarisk kommun så måste det gälla utanför kommun- och landsgränsen också.

NACKA – EN MEDVETEN KOMMUN

Nacka kommun har en del generella krav på utförare, bland annat när det gäller personalens utbildningsnivå. Det innebär dock inte alltid att verksamheterna i alla delar har god kvalitet. Tvärtom har vi haft flera exempel på att människor behandlas sämre på grund av att de är gamla, har en viss sexuell läggning eller är födda i ett annat land, bekänner sig till en viss religion eller har en funktionsvariation. Det handlar om brott mot diskrimineringsgrunderna och det finns all anledning att tro att det förekommer att anställda inom verksamheterna inte är förtrodda med vad som gäller. För att minska risken för att sådant händer bör det i kommunens allmänna krav på utförare, såväl när det gäller upphandlade verksamheter som utförare som auktoriseras inom ramen för kundval, ingå att anordnare ska bedriva ett systematiskt arbete med diskrimineringslagen. Det är en viktig del i ett respektfullt bemötande av såväl brukare som arbetskamrater och har ett stort signalvärde genom att det visar att kommunen anser att det är en viktig aspekt vid bedömningen av verksamheternas kvalitet.

NACKA – EN KOMMUNAL KOMMUN

Mycket av kommunens verksamhet är utlagd på privata utförare som naturligtvis vill få vinst på sin verksamhet. Det betyder också att alla våra skatteresurser faktiskt inte går till verksamhet för kommunens invånare, något som Vänsterpartiet starkt ogillar. Så länge detta gäller ska åtminstone kommunen själv ha egen verksamhet inom vart och ett av dessa områden, t.ex. hemtjänst. I och med detta blir kommunen en bättre beställare, genom att få bättre kunskap kan kommunen också bli en kvalitetstrendsättare.

NACKA – EN EKONOMISKT HÅLLBAR KOMMUN

Inflationen i Sverige är inte så stor men kostnaderna p.g.a. löne- och prisökningar är ändå påtagliga, runt tre procent varje år. Alliansmajoriteten väljer att i stort sett inte ge verksamheterna någon kompensation för det – det är bara några få verksamheter som får viss uppräknings. Så ser också de långsiktiga planerna ut. Konsekvensen är att verksamheterna tvingas till rationaliseringar, vilket inte behöver vara av ondo, men kan pressa personalen hårt. Det senare ger konsekvenser i form av ökade sjukskrivningar men också i form av sämre verksamhet och service.

Vänsterpartiet vill att verksamheterna i huvudsak ska kompenseras för dessa kostnadsökningar och att eventuella rationaliseringar redovisas uttryckligen.

NACKA -EN DEMOKRATISK KOMMUN, FRI FRÅN INFLYTANDE FRÅN REKLAM OCH SPONSRING

Reklam och sponsring som en del av kommunens verksamhet är direkt olämpligt, det ger inflytande till aktörer utifrån plånbok och är odemokratiskt. Vi som socialister vet att demokratin är en hörnsten i vårt samhälle och att det är vårt valsystem som ska ge inflytande i beslutsfattandet, inte pengar genom reklam eller sponsring. Dessutom äventyrar det verksamheten om den finansieras med reklam eller sponsring eftersom ett företag kan ändra sin planering och dra tillbaka sitt engagemang.

NACKA – EN KOMMUN MED ETT SAMLAT MILJÖARBETE

Nackas organisation är, som vi skrivit på andra håll, väldigt uppsplittrad och stuprörformad. Det är en stor nackdel för Nackas miljöarbete. Miljö- och stadsbyggnadsnämnden har ansvar för miljötillsyn men det framåtsyftande arbetet ligger på annat håll, bl.a. i kommunstyrelsens ganska nya miljöutskott (KSMU). Miljömålskommittén som arbetade med Nackas lokala miljömål har lagts ner.

Nacka behöver ett samlat klimat- och miljöarbete. Därför menar vi att en Miljönämnd bör skapas, en nämnd som har det samlade ansvaret för långsiktig klimat- och miljöplanering liksom för det mer kortsiktiga arbetet och miljötillsyn. Allt från lokal miljöplan över miljö- och klimatkrav för nybyggnation till tillsyn av föroreningar och utsläpp. KSMU läggs ner och Miljö- och stadsbyggnadsnämnden blir en renodlad byggnadsnämnd.

Miljönämnden ska i sin utvärderingsverksamhet kontinuerligt analysera vilka åtgärder som är mest kostnadseffektiva, d.v.s. vilka åtgärder som leder till mest klimatnytta per investerade medel.

ÖVERGRIPANDE MÅL

- Nacka ska vara en jämlik, jämställd, klimatanpassad och solidarisk kommun
- Utbyggnaden i Nacka ska ske med social hållbarhet och minskad segregation som riktmärke
- Omsorgen om klimat, miljö och ändliga naturresurser ska vara vägledande för all Nackas verksamhet. Nackabornas miljöbelastning och koldioxidavtryck ska minska så att kommunen tar sitt ansvar att uppfylla de globala miljömålen. I ökande grad använder Nacka kommun konsumtionsbaserade mätvärden för utsläpp av växthusgaser.
- Rättigheter och behov för personer med funktionsvariationer skall tillgodoses i alla beslut och verksamheter
- Anställda i kommunens verksamheter ska ha goda arbetsvillkor oavsett om den bedrivs i kommunal eller privat regi. Kravet på kollektivavtal ska skrivas in i auktorisationskraven
- Anställda i kommunens verksamheter ska ha god kunskap om diskrimineringslagstiftningen och verka i dess anda
- Kommuninvånare och anställda ska ha full insyn i och möjlighet att påverka kommunens verksamhet oavsett om den bedrivs i kommunal eller privat regi
- Nacka ska ha en rättvis fördelning av resurser mellan kommundelarna
- Nackaborna ska bemötas som kommuninvånare, inte kunder. Behoven av utbildning, vård och omsorg ska styra, inte marknaden
- Nacka ska ha ett flyktingvälkomnande som inkluderar de nya invånarna i samhället
- Nacka ska erbjuda kommunalt driven verksamhet inom välfärdens alla områden Det innebär att kommunal hemtjänst behöver återinföras

VÄNSTERPARTIET YRKAR:

1. att övergripande mål för Nacka kommun fastställs enligt Vänsterpartiets förslag
2. att skattesatsen för år 2020 fastställs till 19,13kr (en höjning med 0,70kr)
3. att underskott i verksamheter 2019 inte ska belasta verksamheten 2020
4. att partistöd per mandat fastställs till:

Partistöd	28 500 kr
Utbildningsstöd	5 000 kr
Stöd till ungdomsverksamhet	5 000 kr
5. att partierna som är representerade i kommunfullmäktige erhåller grundstöd/kanslistöd om 120 000 kr/parti och år
6. att partierna erhåller politiska sekreterare med 1/4 tjänst per mandat räknat från tredje till och med sjätte mandatet
7. att arvoden till förtroendevalda, regler för kommunalråd, deltidsengagerade förtroendevalda och gruppledare fastställs i enlighet med majoritetens förslag
8. att kommunalrådets arvode fr.o.m. nästa mandatperiod sänks till ett prisbasbelopp, kommunstyrelsens ordförande ges ytterligare 20%
9. att internhyressystemet avskaffas. Lokaler bekostas över den gemensamma budgeten. Budgetramarna justeras därefter i konsekvens därmed
10. att Kommunfullmäktige fastställer internräntan inom kommunen för 2020 till 1,75%
11. att personalkostnadspålägget för anställda för 2020 fastställs till 38,93% resp. 43,3% för personal upp till 65 års ålder inom Valfärd samhällsservice resp. Valfärd skola, för äldre personal till 22,0%
12. att Kommunfullmäktige fastställer kravet på sammanlagda avkastningen för Nacka Energi AB år 2020 till 0 mkr
13. att Kommunfullmäktige fastställer kravet på sammanlagda avkastningen för Nacka vatten och avfall AB år 2020 till 0 mkr
14. att det villkorade aktieägartillskottet till Nacka vatten och avfall AB omvandlas till ett ovillkorat dito. Därmed utgår kommuns återbetalningskrav
15. att Kommunfullmäktige beslutar att avfallstaxan för 2020 höjs så att verksamheten går med nollresultat. Höjningen ska ske på volymsberonde taxedelar. Utformningen av taxan ska vara en incitamentbaserad taxa för att uppmuntra minskade avfallsmängder
16. att Kommunfullmäktige beslutar om oförändrad VA-taxa för förbrukning samt höjd taxa för VA-anläggningsavgifter med 7,8% för 2020
17. att en miljönämnd inrättas
18. att ingen kommunal verksamhet ska konkurrensutsättas eller privatiseras
19. att sponsring och reklam inte ska finansiera kommunens verksamheter
20. att kommunen verkar för att certifieras som Fairtrade-kommun
21. att utveckla ytterligare metoder för kvalitetsuppföljning än kundenkäter
22. att det ska finnas kommunalt arrangerad verksamhet inom varje konkurrensutsatt ansvarsområde
23. att kommunen tillhandahåller utbildning gällande diskrimineringsgrunderna för alla som arbetar i kommunalt finansierade verksamheter

KOMMUNSTYRELSEN

Vänsterpartiets budgetförslag för kommunstyrelsen innebär en politik som tar ansvar för alla kommuninvånare, oavsett plånbok och maktposition. Inte minst tar vi politiskt ansvar genom att se till att gemensamma tillgångar kommer medborgarna till del, och inte går till vinster hos välfärdsföretag drivna av vinstintressen.

Inom ramen för kommunstyrelsens ansvar ligger stadsplanering och övergripande miljöfrågor. Klimatfrågan är en ödesfråga för kommande generationer vilket gör det svårt att bortse från att även vi i Nacka måste planera vårt samhälle så att miljöbelastningen minskar. Biltrafiken är den enskilt största miljöbelastningen i Nacka och kommunen har ett ansvar att se till att den successivt minskar. Nacka kommun bör även i ökande grad använda konsumtionsperspektivet i beräkningen av koldioxidutsläpp, för att tydliggöra behovet av klimatomställning. Den största delen av nackabornas utsläpp av koldioxid sker vid produktion av varor i andra länder.

Idrott, föreningsliv och konstnärlig gestaltning ska uppmärksammas för respektive egenvärde dessa bär med sig inte endast i relation till maximal utdelning för fastighetsförsäljning. Den blinda tilltron på spekulationsekonomin behöver nedprioriteras till förmån för Nackaborna.

UTLYS KLIMATNÖDLÄGE – UTARBETA EN KLIMATFÄRDPLAN

Flertalet politiker i Nacka säger att klimatet är viktigt. Men utmaningarna vi står inför är så stora och brådskande att vi tyvärr ännu inte kan säga att vi gör det som krävs.

I Parisavtalet 2015 beslutade världens nationer att temperaturökningen bör begränsas till max 1,5 grader. I nuläget tyder ingenting på att detta mål kommer att nås. Istället är vi på väg mot en katastrofal uppvärmning på mellan 3 och 5 grader.

Även vid en begränsad uppvärmning står Nacka inför ett nödläge. SMHI:s klimatscenario för Stockholms län visar att dricksvattnet för två miljoner människor hotas när saltvatten tränger in i Mälaren.

I hundratals städer och länder världen över har man utlyst ett klimatnödläge, och för en tid sedan blev Storbritannien först med att låta parlamentet göra det. I Köpenhamn oktober 2019 utlyste 94 städer i världen genom klimatnätverket C40 klimatnödläge. Stockholm är en av städerna, och finansborgarrådet säger ”Det är oerhört viktigt att städer runt om i världen gör allt för att minska koldioxid utsläppen och att vi kan följa Parisavtalet”.

Lokala myndigheter kan spela en avgörande roll i att nå en global krislösning. Det är hög tid för Nacka kommun att göra detsamma. Det betyder att alla beslut ska baseras med kunskap om hur det påverkar utsläppen av växthusgas. Att ny teknik används och att kommunen stimulerar utvecklingen.

Nacka kommun ska göra en samlad klimatfärdplan för vilka insatser som kommunen behöver göra omedelbart och hur de samspelar med andra aktörers ansvar som region, stat och näringsliv. Det är viktigt att kommunen tar på sig en ledande roll i arbetet med att minska den allvarliga uppvärmningen av jordklotet och att Nacka kommun på lokal nivå är beredd att ställa höga krav på insatser i alla sammanhang där det är möjligt.

NACKA BYGGER STAD OCH EXPANDERAR – BRA MEN SVÅRT

Genom avtalet om tunnelbana till Nacka centrum så förbinder sig Nacka att bygga en stor mängd bostäder. Decenniers misstag att låta enskilda exploitörer bygga sitt eget lilla område efter egna

idéer har lett till ett uppdelat Nacka med en massa små öar av bebyggelse utan sammanhang. Att nu bygga ”stad” på Sicklaön ger en möjlighet att bygga igen mellanrummen och få en mer sammanhängande bebyggelse.

Planen att även bygga i Ryssbergen vill vi dock ska utgå. Ryssbergen är ett alltför värdefullt område både ur natur- och rekreationssynpunkt.

Byggnationen av bostäder medför också att andra utbyggnader måste ske: lokaler för arbetsplatser, förskolor, skolor, äldreboenden, idrottsanläggningar m.m. Det är omfattande och kostsamt men nödvändigt. Vi vill att kommunen ska stå för huvuddelen av investeringarna, inte låta privata intressen stå för 75% så som alliansmajoriteten vill. Även om det medför ett ökat lånebehov ska detta inte bekostas genom försäljning av mark och fastigheter eller genom att så mycket verksamheter som möjligt läggs i privata anordnares händer. Nacka kommun behöver inta förarplatsen inför framtidens expansioner.

Tomträttsupplåtelse, istället för att sälja mark, ger tvärtom löpande intäkter och ger kommunen rådighet över marken på lång sikt. Verksamheter i privat regi medför att skattepengar försvinner ut som vinster istället för att ge intäkter och höja kvaliteten.

Man får också ta med i beräkningen att nya invånare medför ökade skatteintäkter och en positiv inverkan på kommunens ekonomi.

STÄLL KRAV PÅ EXPLOATÖRERNA

Byggnation i Nacka sker i alltför hög utsträckning på de enskilda exploatörernas villkor trots att kommunen i praktiken kunde ha en mycket stark ställning. Kommunen behöver ta ett större ansvar för en övergripande planering men också hävda egna idéer om hur kommunen ska utvecklas. Vackra ord om klimat och miljö och om behovet av att det byggs hyresbostäder ser hittills inte ut att bli verklighet i de nya områden som byggs. Plan- och bygglagen sätter begränsningar i vilka krav kommunen kan ställa på en exploatör. I praktiken går det ändå att ställa stora krav, det visar ett flertal exempel från andra kommuner. Särskilt gäller det när det handlar om att kommunen upplåter kommunal mark för byggande. Krav som då bör ställas gäller t.ex. energieffektivitet.

BYGG HYRESRÄTTER – BILDA ETT KOMMUNALT BOSTADSBOLAG

Det behövs fler hyreslägenheter i kommunen. Hyresbostäder är hett efterfrågade av många. Det är också viktigt för arbetsmarknaden i Nacka – de som arbetar här ska också ha möjlighet att bosätta sig i kommunen. Många vill eller kan inte köpa en bostadsrätt eller en villa. De som särskilt drabbas av bristen på hyresbostäder är våra ungdomar och kvinnor som lever i våldsamma relationer. Kommunens socialtjänst har också ett stort behov av hyresbostäder för att kunna stödja olika grupper. Bostäder ska vara en social rättighet och ingen marknadsvara!

Mycket få hyresbostäder har byggts i Nacka under senare decennier och många har istället ombildats till bostadsrätter. Det har varit en medveten strategi från Nackas moderatledda allians. Nacka har uttalat att 1/3 av de bostäder som byggs inom ramen för Nacka stad på kommunägd mark ska vara hyresrätter. Det är tveksamt om ens det kommer att uppfyllas. Men även om, så är det ett alldeles för lågt satt mål. Idag har Nacka lägst andel hyresbostäder bland landets 30 största kommuner och andelen kommer bara att minska. Alliansmajoriteten i Nacka skriver i vissa dokument att man har som målsättning att 30% av alla nya bostäder ska vara hyresbostäder men för att uppnå det gör man ingenting och verkligheten talar sitt tydliga språk: knappast en enda bostad på privat mark blir hyresbostad. Nacka är en av Sveriges sämsta kommuner när det kommer till byggande av hyresbostäder. En övervägande del av alla nya bostäder, minst hälften, behöver vara hyresbostäder.

Byggbolagens vilja att bygga hyresbostäder är beroende av konjunkturen på bostadsmarknaden. Det enda säkra sättet att bygga en tillräcklig mängd hyresbostäder är att det finns ett kommunalt bostadsbolag. Nacka sålde sitt för 25 år sedan, vi vill att kommunen åter bildar ett bostadsbolag som låter bygga, förvaltar och hyr ut. Ett alternativ kunde vara ett bostadsbolag som ägs av regionen.

För de som antingen inte vill eller inte kan köpa en bostadsrätt är dock de hyresbostäder som byggs idag alltför dyra. Genom ett kommunalt bostadsbolag skulle Nacka kunna driva på för att bygga billiga hyresbostäder. Det finns goda exempel på att byggkostnaderna verkligen går att hållas nere och därmed möjliggöra betydligt lägre hyror i nybyggda hus.

Idag säljer eller upplåter Nacka kommunal mark med tomträtt till högstbjudande för hyresbostäder. Det driver så klart upp hyrorna i nybyggda bostäder. Till dess att Nacka har ett kommunalt bostadsföretag vill vi att kommunen istället upplåter marken till ett lågt, fast, pris och istället till de som åtar sig att bygga hyresbostäder med lägsta inflyttningshyra.

Nacka saknar också en egen bostadsförmedling. Den som söker en hyresbostad får ställa sig i kö hos respektive privat hyresvärd. Det är oöverskådligt och ger inte de sökande likvärdiga villkor, därför kräver vi att Nacka kommun inrättar en egen bostadsförmedling.

BOSTÄDER FÖR NYANLÄNDA OCH SOCIALA BOSTÄDER

För att på ett bra sätt välkomna flyktingar behövs tillgång till bostäder. Det är inte acceptabelt annat än på mycket kort sikt att erbjuda nyanlända bostäder av lägre kvalitet i särskilda sociala boenden. Det kan vara en nödvändighet för att snabbt få fram bostäder men får inte vara en långsiktig lösning. En avgörande förutsättning för att nyanlända ska kunna inkluderas i Nacka-samhället är förutom arbete och utbildning också "vanliga" bostäder ute i Nackas bostadsområden. Nacka måste kunna erbjuda bostäder till nyanlända även efter den inledande tvåårsperioden då staten ger särskilt stöd.

Detsamma gäller för alla andra som av olika skäl är bostadslösa. När kommunen går in och erbjuder bostäder får det inte heller vara någon form av ghettoliknande "social housing"

Idag köper Nacka några procent av alla nybyggda bostadsrätter för nyanlända och andra med akuta bostadsbehov. Det är bra att dessa lägenheter ligger ute i bostadsområdena, det ger förutsättningar för integration, men samtidigt är det mycket dyrt och fullständigt otillräckligt. Det visar just på behovet av fler hyresrätter, särskilt då byggda i ett kommunalägt bolags regi.

FÖRNYA BOSTADSOMRÅDEN

Vänsterpartiet vill utveckla de eftersatta bostadsområdena genom en medveten satsning på inkludering och social och ekologisk samhällsplanering. Två aktuella områden är Henriksdalsberget och Fisksätra som är i stora behov av upprustning och områdesutveckling. Men det är viktigt att den utbyggnaden sker med beaktande av att inte förstöra viktiga grönområden eller försämra miljön för nuvarande boende.

FÖRHINDRA PRIVATISERING AV STRÄNDER

Nacka har en stor tillgång i alla sina stränder. Tyvärr är också brotten mot strandskyddet och privatiseringen av stränder omfattande, utan att beivras. Kommunen har agerat för några år sedan vid Vårgårdssjön i Saltsjöbaden men många liknande brott mot strandskyddet finns runt hela Nackas kust. Vi vill ge resurser så att arbetet kan fortsätta.

PLANERA FÖR KOLLEKTIVTRAFIK, INTE BILTRAFIK

Ju fler nackainvånarna blir desto viktigare blir det att ge bättre förutsättningar för människor att åka kollektivt. Fortfarande planeras för omfattande bilåkande, både inom småhusområden men också i

det tätbebyggda Nacka stad. För att biltrafiken och utsläpp av växthusgaser ska minska måste valet att ställa bilen och åka kollektivt istället göras attraktivt. Att bygga Österleden skulle bara generera än mer biltrafik. Vid nybyggnation bör också bilpooler vara ett alternativ för att kunna minska antalet parkeringsplatser. Säkra cykelparkeringar bör finnas med i planeringen.

Det är viktigt i samhällsplaneringen att det är lätt att klara vardagen utan bil och ett stort problem är att det byggs stormarknader som i stort sett kräver bil för att kunna användas. För att klara den stora klimatomställningen som krävs ska det inte byggas fler stormarknader, stormarknaderna utarmar dessutom lokala mindre centrum som ligger nära boende och kollektivtrafik.

Äntligen kommer T-banan till Nacka. Det möjliggör en tät utbyggnad av Sicklaön, att där bygga ”stad” är helt rätt. För oss är det viktigt att T-banan går hela vägen till Orminge så att inte Boo blir en förort till förorten. Kommunens södra delar, Älta-Stensö, är en avlägsen del av kommunen, särskilt kommunikationsmässigt, därför bör de gamla planerna på att dra tunnelbana dit realiseras. Men tunnelbanan tar lång tid att få klar. Långt innan dess behöver vi bättre kollektivtrafik och därför måste busstrafiken förbättras. I regionen driver Vänsterpartiet att vissa områden, t.ex. Fisksätra, i rusningstid ska få direktbussar till Slussen eller innerstaden.

Regionen Stockholm ansvarar för kollektivtrafiken men Nacka måste här agera påtryckare. Den borgerligt styrda regionen putsar på trafiken när det istället är en kraftig utbyggnad som behövs.

Ombyggnaden av Slussen pågår och särskilt i högtrafik har det periodvis varit kaos i kollektivtrafiken. Slussen är för nackaborna en mycket viktigare plats än för stockholmarna. Därför måste Nacka vara aktivt och ställa krav på att kommuninvånarna även under ombyggnaden har bra möjligheter att åka kollektivt in till stan. Gullmarsplan, men även andra knutpunkter i stan, måste då troligen ges en större roll för nackatrafiken, och borde så göra redan idag. Kommunen ska också vara aktiv när det gäller att trycka på för att utöka båttrafiken till och från Nacka. Fler båtlinjer direkt in till Stockholms City skulle hjälpa till att avlasta trafiksituationen vid Slussen.

Klimat- och miljöaspekter är viktiga delar i all samhällsplanering och här måste Nacka bli betydligt bättre. Det är bra för miljön att minska på arbetspendlingen och det är därför viktigt att det planeras för arbetsplatser i närheten av där många bor, som i Boo, Fisksätra, Sicklaön och Älta. Miljöfrågan är i hög grad också en klass- och jämställdhetsfråga, rika män belastar miljön avsevärt mer än lågavlönade ensamstående kvinnor med barn. En satsning på miljön ger därför ett mer rättvist samhälle.

MATEN I KOMMUNEN EN KLIMATFRÅGA

Köttkonsumtionen har ökat kraftigt i länder som Sverige. Ett kilo kött har 90% högre miljöpåverkan än vegetariska livsmedel. Det går åt mer vatten, mer energi, mer mark och näring. En förutsättning för att klara kommunens och riksdagens klimatmål är att köttkonsumtionen per person minskar. Detta kan kommunen uppnå bl.a. genom att ha ytterligare personal som jobbar aktivt med dessa frågor gentemot stora livsmedelaktörer i kommunen, såsom skolor, restauranger och livsmedelsaffärer.

Ett initiativ med en eller flera dagar i veckan med helvegetarisk kost inom kommunalt finansierade verksamheter bör vara en självklarhet för att visa att kommunen menar allvar med sitt miljöarbete.

TILLGÄNGLIGHET FÖR ALLA

Enligt ett riksdagsbeslut för mer än 20 år sedan skulle kommunerna senast 2010 ha anpassat allmänna platser och offentligt tillgängliga lokaler för att försäkra personer med nedsatt rörelse- och/eller orienteringsförmåga full tillgänglighet. Medlen som anslås i Nacka varje år är så små att det kommer att dröja länge innan målet är uppnått. Kommunen har inte ens riksdagsbeslutet som

utgångspunkt. Det bör vara en självklarhet att sätta in tillräckliga resurser så att tillgängligheten för alla ökar, oavsett funktionsvariation.

MEDBORGARKONTOR

Biblioteken fungerar idag i viss utsträckning som medborgarkontor. Det finns ett stort behov av en sådan verksamhet. Därför bör den byggas ut och formaliseras och gärna samordnas med kommunens bibliotek. Dessa måste då få en tillräcklig finansiering för detta.

NACKA SKA VARA EN FLYKTINGVÄLKOMNANDE KOMMUN

Nacka har sammantaget hittills välkomnat ett litet antal flyktingar. Länderna runt konflikthärddar välkomnar över 50 gånger fler flyktingar per invånare än Europa. Nu finns ett avtal som gör att Nacka sedan några år tar ett större ansvar. De flyktingar som Nacka tar emot ska också få Nacka som sin vistelseort. Idag är det en stor del av de flyktingar som Nacka formellt står för, och främst då de ensamkommande barnen, som faktiskt ges boende på annat håll i stockholmsregionen och landet. När den inledande tvåårsperioden, då kommunen får statsbidrag, är över förvisas i praktiken de nyanlända till andra delar av landet. Den lilla anknytning till det svenska samhället som man uppnått raseras därmed.

Det är både en inhuman inställning och en pinsamhet för en av Sveriges och världens rikaste kommuner. Låt oss i stället skapa en ömsesidighet i relationen genom att ta tillvara de resurser som erbjuds oss i form av kunskaper och erfarenheter hos de nyanlända. Nacka ska göra som många andra kommuner i Sverige: erbjuda bostad även efter att de två åren passerat.

NEJ TILL VINSTER I VÄLFÄRDEN! KOMMUNINVÅNARE, INTE KUND!

Kommunen har verktyg för att utjämna kommuninvånarnas ojämlika villkor men använder dem inte. Istället sköts kommunen efter företagsekonomiska principer vilket hittills inte har gett annat än byråkrati och sämre service till medborgarna. I Nacka är vi nuförtiden endast kunder och vinstintresset gör att efterfrågan styr istället för behovet.

Nacka har sedan länge gått före vad gäller att privatisera kommunal verksamhet. Det har inneburit att stora summor skattemedel under åren försvunnit ut som vinster i dessa företag, pengar som det istället borde ha blivit verksamhet av.

Nacka har länge arbetat efter nyliberala idéer så som "New public Management". Kommunens styrsystem är inte ägnat att ge bästa service till lägsta kostnad med goda arbetsvillkor för personalen och tillgodoser förvisso inte heller medborgarnas behov. Systemet är ingen bra affär utan är istället kostnadsdrivande. Av enbart ideologiska skäl har den borgerliga majoriteten gjort Nacka till ett företag med en marknadsmässig organisation. Vänsterpartiet vill att konkurrensutsättningen upphör och att, så långt det går, kundvalssystemet med checkar avskaffas.

De största positiva effekterna skulle inte vara ekonomiska. Kundvalssystemet innebär att medborgarna istället för att få sina behov tillgodosedda köper tjänster på samma sätt som man köper konsumtionsvaror. De kan inte påverka innehållet i de tjänster som de har att "välja" emellan. Kundvalssystemet missgynnar människor som av olika skäl har svårt att ta reda på vad olika alternativ innebär. T.o.m. inom det sociala området, där människor är som svagast och har svårast att hävda sin rätt och sina behov, råder det marknad i Nacka. Det finns inga garantier för kontinuitet i tjänsterna, företagen drivs av vinstintressen, inte av ett socialt ansvar.

KVALITET PÅ KOMMUNENS VERKSAMHET

Nacka kommun har auktoriserat ett otal utförare inom olika verksamheter och lämnat över ansvaret för verksamhetens kvalitet på vad man kallar "kunden", brukaren. Kvaliteten på verksamheterna är

tämligen ojämn och eftersom utförarna är så många hinner man inte göra stickprovskontroller i den omfattning som skulle behövas. Dessutom har kommunen inga objektiva kvalitetskriterier utan förlitar sig i stort sett helt på enkäter till brukarna för att bedöma kvaliteten, något som kan mäta brukarnas upplevelse av bemötande och tillit, men inte mäter faktiskt kvalitet. Dessutom uppmanas "kunden" att "rösta med fötterna" när de påtalar problem för den som driver verksamheten och vid kontakter med kommunen.

Vänsterpartiet vill återföra ansvaret för kvaliteten i verksamheterna till kommunen. Varje brukare ska kunna vända sig till kommunen när en verksamhet inte lever upp till de kvalitetsmål som är satta eller inte ger det som brukaren har rätt till. Det innebär att kommunen behöver komplettera kvalitetsmätningarna med att ha verksamhetsrelaterade kvalitetsmål som mäts på annat sätt än genom kundenkäter. Kvaliteten på många av våra verksamheter har dessutom fler intressenter än bara brukaren, t.ex. har vi alla ett intresse av att alla nackaungdomar kan genomföra grundskolan med godkända betyg.

New public management fokuserar på fel saker och kvaliteten blir lidande av det skälet. Därför vill Vänsterpartiet att vi ersätter det med tillitsbaserad styrning där man tar tillvara personalens kompetens om verksamheten och ger dem större makt att utforma verksamheten efter de politiskt satta målen. På så sätt blir resurserna mer effektivt använda genom att det är just de som kan verksamheten som hushållar med dem.

SOLIDARITETEN SKA INTE STANNA VID KOMMUNGRÄNSEN – FAIRTRADE-CERTIFIERA NACKA!

Nacka bör bli Fairtrade-certifierad kommun. Fairtrade City är en diplomering till kommuner som engagerar sig för rättvis handel och etisk konsumtion. Diplomeringsen innebär att kommunen lever upp till kriterier och krav på rättvis handel i offentlig upphandling, att det bedrivs ett aktivt informationsarbete samt erbjuds ett utbud av Fairtrade-märkta produkter i butiker, på serveringsställen och arbetsplatser.

DEMOKRATISK INSYN HINDRAS

Kommunen har en organisation där man har en uppdelning mellan nämnder som sysslar med finansiering och nämnder som bedriver verksamhet. Insynen i verksamheten blir då i praktiken minimal. Utbildningsnämndens ledamöter, som politiskt bör stå till ansvar för skolan, har inte något att göra med skolorna i sig. Beslut om nyetablering eller nedläggning av skolor kan tas utan att nämnden är informerad. Motsvarande gällde när den kommunalt drivna hemtjänsten privatiserades, det kom aldrig upp på social- och äldre nämndens bord.

Kundvalssystemet innebär att kommunal verksamhet avvecklas till förmån för privat driven verksamhet. Kostnaderna för privatiseringen är dubbel. Dels blir den kommunala insynen, demokratin, lidande tillsammans med att effektiviteten minskar totalt sett. Dels får de anställda i de privata bolagen betala med dåliga och osäkra arbetsförhållanden och låga löner.

Ändra organisationen så att pengar och verksamhet hänger ihop!

UPPHANDLING AV KOMMUNAL VERKSAMHET – KRÄV KOLLEKTIVAVTAL!

Vi vill att kommunens verksamhet i första hand ska bedrivas i egen regi i nära samverkan med kommunens invånare. Verksamhet som inte är av stadigvarande karaktär kan dock vara lämplig att upphandla. De företag som kommunen upphandlar tjänster från eller auktoriserar (inom ramen för kundvalssystemet så länge det existerar) ska ha kollektivavtal och de anställda ska ha meddelarfrihet på samma villkor som i en kommunal verksamhet. De ska också i övrigt ha likvärdiga arbetsvillkor jämfört med de kommunalt anställda samt att de ska visa att de bedriver ett

systematiskt arbete med diskrimineringsgrunderna så att all personal är väl förtrogen med dem. All upphandling ska vara ekologiskt och socialt hållbar.

Kommunen ska sluta att betala ut överkompensation för momskostnader (nu schablon på 6%). Inom vissa områden har den tidigare moderatledda regeringen lagstadgat en sådan kompensationsnivå men inom de områden där det är tillåtet ska kompensationen justeras ned till rimliga nivåer, troligen 2,5 – 4,5%. Kommunen får statsbidrag för kostnaden så minskningen innebär en förtjänst för staten men inte för kommunen. Vad kommunen dock uppnår är att privata anordnare inte otillbörligt gynnas jämfört med kommunens egna verksamheter.

UPPHANDLING AV KOMMUNAL VERKSAMHET – KRÄV VÄXTHUSGASMINIMERING!

När kommunen inhandlar tjänster från företag, eller auktoriserar företag för att kunna verka i kommunen ska kommunen kräva en redovisning av hur utsläpp av växthusgaser orsakas av anordnarens verksamhet. Det bör vara ett av de tunga kriterierna vid upphandling av tjänster. Det ska också framgå hur utsläpp av växthusgas ska minimeras i berörd verksamhet.

KOMMUNENS PERSONAL – EN STRATEGISK RESURS. RÄTT TILL HELTID

Kommunens personal är en förutsättning för att kunna bedriva en bred verksamhet av god kvalitet. Förutsättningarna att rekrytera och behålla personal bygger på att kommunen är en bra arbetsgivare. Vänsterpartiet ger tillskott inom områden där de lågavlönade kvinnorna främst finns. Det ger utrymme för att höja lönerna i kvinnodominerade yrken och vi vill också ha en personalpolitik som ger de anställda möjlighet att arbeta heltid. Heltid ska vara en rättighet, deltid en möjlighet! Vi vill att kommunen får en friskare och mer nöjd personal. För att det ska kunna ske och för att personalens kraft och kompetens bättre ska kunna tas till vara behöver vi ha en mer ändamålsenlig organisation, ökad personaltäthet och bättre löne- och anställningsvillkor. När verksamheter inte får ersättning för löne- och prisökningar innebär det en indirekt nedskärning. Det sätter press på personalen och leder till stress och överbelastning.

För att minska personalomsättningen och sjuktalen påbörjas försök med sex timmars arbetsdag inom socialtjänst och äldreomsorg. Speciellt socialtjänsten har varit hårt ansträngd och arbetssituationen har renderat mycket stor personalomsättning och höga sjuktal.

Förskoleverksamheten är också lämpligt för ett försök med sex timmars arbetsdag

Vi vill se en mångfald bland de anställda i Nacka kommun. Som arbetsgivare måste kommunen aktivt medverka till att människor med olika bakgrund ska komma in på arbetsmarknaden. Det ger också förutsättningar för bättre service och större trygghet för de som är nyanlända till Sverige. Till mångfalden hör också att erbjuda personer med funktionsvariation arbete i kommunen. Förutom att de som får arbete får ett värdigare liv visar erfarenheten att just den här mångfalden är positiv för arbetsplatsen.

VERKSAMHETSMÅL 2020**BYGGA OCH BO**

- Social samhällsplanering och bostadsbyggande ska prioriteras. Kommunen ska uppfylla sitt övergripande ansvar för bostadsförsörjningen.
- Minskad segregation genom blandade boendeformer och ett systematiskt jämställdhetsarbete.
- Minst en tredjedel av kommunens bostäder ska vara hyresbostäder – minst hälften av alla nya bostäder ska vara hyresbostäder.
- Kommunen ska aktivt arbeta för att hyrorna i nybyggda hyresbostäder hålls på en rimlig nivå.
- Inrätta ett kommunalt bostadsbolag och en kommunal bostadsförmedling.
- Skaffa en god markreserv genom markbyten samt mark- och fastighetsförvärv. Sälj inte ut kommunens mark.
- Utveckla Nackas lokala centrumanläggningar. Inga fler stormarknader.
- Allmänna platser och kommunala lokaler ska vara tillgängliga för alla, för dem med funktionsvariationer såväl som för föräldrar med barnvagnar och äldre med rollatorer.
- Ut- och inpendling ska minska genom en satsning på nya arbetsplatser i Boo, Älta och Fisksätra/Saltsjöbaden.

MILJÖ OCH KLIMAT

- Minska utsläppen av växthusgaser med minst 75% till 2030 relativt 1990.
- Använda mätvärden för utsläpp av växthusgaser som i ökande grad bygger på konsumtionsperspektivet.
- Klimatpåverkan ska minskas genom energibesparing och en omställning av produktion och transportsystem. Vid nybyggnation ska klimatåtgärder planeras in, även vid upphandlingar. Kollektivtrafikens andel av resandet ska öka och biltrafiken minska.
- Kommunen ska aktivt agera för att nya hus som byggs ska vara trähus för klimatets bästa.
- Kommuninvånarna ska informeras om och uppmuntras till en livsstil som är långsiktigt hållbar.
- Kommunen ska enbart köpa/hyra fordon och maskiner som drivs fossilfritt.
- Den biologiska mångfalden ska bevaras och kommunens unika natur- och kulturmiljö ska beaktas vid nyexploatering och förtätning.

KOMMUNENS VERKSAMHET OCH PERSONAL

- Kundvalssystemet avskaffas för att kommunen ska kunna garantera att alla kommuninvånare får en god kommunal service och full insyn i kommunens verksamhet
- Vinsterna i välfärden ska förhindras – alla skattepengar ska gå till verksamhet för kommuninvånarna.
- Verksamheterna ska utvärderas genom verksamhetsrelaterade mål och brukare ska kunna framföra synpunkter på verksamhetsbrister och få dem lösta utan att föreslås byta anordnare.
- Tillitsbaserad styrning ska införas.

- Etiska och miljömässiga krav ska ställas vid upphandlingar, entreprenader och auktoriseringar, liksom krav på kollektivavtal, offentlighetsprincip och meddelarfrihet.
- Kommunen ska erbjuda alla deltidsanställda heltid.
- Personal i företag som bedriver kommunalt finansierad verksamhet ska ha likvärdiga arbetsvillkor som kommunens egen personal.

DRIFTBUDGETRAM 2020	
	Budget 2020
Nettokostnad, Vänsterpartiets förslag	-169,8
Minskade kostnader ej fördelade på nämnderna	+20,0
Totalt	-149,8
Jfr majoritetens ramförslag	-161,8
Oförutsett enl. majoritetens förslag	-5,0

Kommentar till skillnader i driftbudget

Motverka segregationen i Nacka. Projektgrupp, med representanter från skola, fritid, kultur, stadsbyggnad, tillsätts som ges i uppdrag att utarbeta konkret åtgärdsprogram mot segregationen.	+1,5 Mkr
Ökade resurser för miljöinformation	+5,0 Mkr
Inrättande av medborgarkontor	+2,0 Mkr
Utökade handlägningsresurser till "Tillgänglighetsrådet", sammanträdesarvoden till det rådets och "Seniorrådets" organisationsrepresentanter, utökad politisk representation i de båda råden och i kommittéerna.	+0,5 Mkr
I princip ska ingen försäljning av fastigheter ske, men något undantag kan bli aktuellt i samband med exploateringar. Ingen försäljning av verksamhetslokaler och tomtmark.	
Lobbyarbetet, för att projektet Österleden ska återupptas, utgår	-1,0 Mkr
Konsten att skapa stad läggs ner, ansvaret för konst i det offentliga rummet överförs till Kulturnämnden	-2,0 Mkr
Val- och demokratinämnden får i uppdrag att arbeta för ökat valdeltagande i områden med lågt valdeltagande. Projektet inleds 2020 men den stora satsningen görs inför nästa allmänna val	+2,0 Mkr

Ökade/minskade kostnader som faller ut på kommunens nämnder. Beloppen skall fördelas ut på nämnderna, vi saknar dock förutsättningar att göra den fördelningen och redovisar dem istället här samlat på kommunstyrelsen:

Nackas styrsystem ändras. Systemet med åtskild finansiering och produktion avskaffas liksom kundvalssystemen med checkar. Konkurrensutsättningen avbryts. Dessa förändringar innebär en total kostnadsbesparing för kommunen.	
Vi gör en försiktig bedömning, troligtvis är det mångdubbelt mer, och anger det till	-25,0 Mkr
Försök med sex timmars arbetsdag	+5,0 Mkr

Systemet med internhyror slår hårt mot vissa enskilda verksamheter, främst skolor. Det har heller inte visat sig ha den avsedda effekten att uppnå totalt sänkta lokalkostnader för kommunen. Därför föreslår vi i första hand att hyrorna bryts ur skolpengen men vill att hela systemet avskaffas. I detta budgetförslag har vi inte kunna räkna av den kostnaden för nämnderna. Vid avskaffande av internhyrorna får motsvarande justering av budgetramarna göras. Detta är en ”teknisk” fråga, för kommunen som helhet är det ett nollsummespel.

Enheten för fastighetsförvaltning ska inte åläggas att göra ett överskott. Istället sänks lokalkostnaderna i motsvarande grad varför det för kommunen som helhet är ett nollsummespel. Vi har inte underlag för att bedöma hur det slår på resp. verksamhet/nämnd varför motsvarande justering av budgetramarna får göras.

Löner beräknas stiga med 3,1% och priser med 2,0% under 2020. Detta har inte nämnderna kompenserats för mer än till en mycket liten del annat än i några fall. Det betyder att de drabbas av en ”effektivisering” vilket i praktiken blir en nedskärning. Det har under budgetarbetet varit svårt att få bra underlag för hur stora belopp det handlar om per nämnd men vi har ändå gjort ett försök att bedöma dem. Därför har vi på de flesta nämnder lagt ett tillskott som ska kompensera för dessa kostnadsökningar.

INVESTERINGAR

ALLMÄNT

Utvecklingsplaner för de stora bostadsområdena tas fram. Dessa planer ska dels omfatta motsvarande fördjupade översiktsplaner men också planering av sociala aspekter av områdena. Särskilt angeläget är att akuta upprustningsbehov av allmänna platser genomförs snarast inom ramen för projekten.

Vänsterpartiet motsätter sig försäljning av fastigheter och verksamhetslokaler. Fastigheter, främst skolfastigheter, har sålts för att sedan långtidshyras. Det är ett sätt att frisera kapitalbudgeten genom att försäljningsintäkterna kan användas till att lösa lån. Vi motsätter oss dock den här typen av affärer, det innebär i praktiken ökade kostnader men också att kommunens rådighet över fastigheterna försvinner. Inga planerade försäljningar redovisas i alliansmajoritetens budget, därmed har inte heller vi tagit upp några siffror för det.

Projekt	Kostnad Mkr
Bildandet av ett nytt kommunalt allmännyttigt bostadsbolag. En uppskattad första insats i form av aktiekapital	+100
Inom ramen för utvecklingsplanerna för Fisksätra, Henriksdal, Stensö och Orminge satsa på uppbyggnad av lokaler för kommunal service (socialkontor, familjecentral, m.m.)	+10
Upprustning allmänna platser Henriksdal	+25
Upprustning allmänna platser Fisksätra	+50
Starta pilotprojekt med byggande av passivhus	+20
Ökad satsning på restaurering av sjöar, tillkommande per år	+5
Ingen utförsäljning av tomträttsmark. Finns inte budgeterat men kan komma att genomföras ändå, principbeslut tagna under tidigare år	-
Markförvärv. Kommunen är i stort behov av att börja bedriva en offensiv markpolitik. Vänsterpartiet vill för 2020 budgetera ytterligare 100 Mkr med återkommande minst motsvarande belopp årligen framöver.	+100
Bygg upp en kommunal hemtjänst. Vissa initialkostnader tas som investering	+5
Bygg fler LSS-boenden, projektering. 20-30 bostäder behövs för att de flesta av de som är placerade utanför kommunen ska kunna bo i Nacka. Total investering 40-70 Mkr	+5
Officiellt finns inget nytt behov av bostäder för nyanlända, nybyggnation har stoppats och lägenheter säljs ut. En majoritet av de nyanlända flyttar från Nacka efter den 2-åriga etableringsperioden, i huvudsak beror det på att det inte finns bostäder i Nacka för dem. Därför behöver kommunen satsa på olika projekt för att kunna erbjuda permanent boende efter etableringsperioden.	+50
Nacka har ett stort behov av idrotts- och fotbollsplaner. Ett projekt i Porsmossen kommer att startas under 2020 men det är alldeles otillräckligt. Det behövs framför allt nya planer på Sicklaön. Vi lägger investeringsmedel för tre nya planer under 2020, fler behövs under följande år.	+40

ÄLDREBOENDEN

Projekt	Kostnad Mkr
Vänsterpartiet kräver att biståndsbedömning av behov av äldreboende ska vara mycket mer generös – den äldres uppfattning av trygghet och behov ska tillmätas stor vikt. Äldreboenden i kommunal regi byggs ut för att täcka behoven. På sikt byggs trygghets- och seniorboenden i kommunal regi (när ett kommunalt bostadsbolag tillkommit) Behov av mångkulturella äldreboenden tillfredsställs. Äldreboenden bör finnas i närheten av bostadsområden för att underlätta för anhöriga att besöka de äldre. Att det även finns kollektivtrafik är viktigt. Medel för projektering av äldreboenden.	+15

SKOLLOKALER

Kommunen har ofta varit mycket tillmötesgående mot privata anordnare av förskolor och skolor och byggt deras lokaler, ofta med kostnader som smetats ut på de kommunala skolornas lokalkostnader.

Både när det gäller förskolor och skolor så händer det också att kommunen särskilt inbjuder privata anordnare att etablera sig så att kommunen slipper investeringen, t.ex. på Kvarnholmen. Det kan tyckas märkligt när kommunen i andra sammanhang tidigare byggt åt de privata anordnarna. Vi vill att kommunen själv bygger nya skolor.

Projekt	Kostnad Mkr
Anpassning av skollokaler för att tillförsäkra personer (elever, anställda och besökare) med nedsatt rörelse- och orienteringsförmåga full tillgänglighet.	+10
Bygg kommunala skolor för att täcka behov i nya områden. Projektering under 2020, byggnation under följande år. Kostnader för byggnation har vi inte möjlighet att bedöma.	+10
Anpassning av skollokaler för elever med neuropsykiatriska funktionsvariationer, t.ex. mer enskilda utrymmen. Detta projekteras till del under det kommande året. Oklart hur stora kostnaderna blir för själva ombyggnaden/anpassningen.	+5

EXPLOATERINGSPROJEKT

Projekt Österleden utgår. Vänsterpartiet motsätter sig en utbyggnad av Österleden. Projektet är lagt på is men alliansmajoriteten i Nacka arbetar för att det ska realiseras	
Morningside Marina är ett bostadsprojekt som är dåligt ur trafik- och miljöaspekter samt bara kommer att öka segregationen i Nacka. Projektet utgår	-1
Projekt Ryssbergen utgår. Vänsterpartiet vill att Ryssbergen inte naggas i kanten utan istället i sin helhet ombildas till naturreservat.	-1,4
Projekt med studentbostäder. Två projekt är på väg att färdigställas i Nacka. Behovet av studentbostäder är dock stort i Stockholmsområdet. Minst ett område med permanenta studentbostäder initieras under året.	+5

VÄNSTERPARTIET YRKAR:

24. att verksamhetsmål, nettodriftbudget och investeringar för kommunstyrelsen fastställs enligt Vänsterpartiets förslag
25. att kommunstyrelsen får i uppdrag att utarbeta förslag till ny förvaltningsorganisation som bygger på att systemet med finansieringsnämnder och konkurrensutsatta produktionsverksamheter under Kommunstyrelsen avskaffas och att principen en nämnd – en förvaltning genomförs så långt möjligt. Uppdelning av produktionen i ”verksamhet” och ”myndighets- och huvudmannaorganisation” avskaffas också
26. att fastställa som policy att ingen försäljning av kommunens fastigheter och mark för exploatering ska göras annat än i undantagsfall.
27. att normalt ska mark upplåtas med tomträtt. Kommunstyrelsen bemyndigas att teckna avtal om att upplåta mark med tomträtt
28. att momskompensation till privata anordnare minskas från 6 % för personalintensiv verksamhet så att dessa inte överkompenseras. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att ta fram underlag för beslut.
29. att i all upphandling och auktorisation av privata anordnare krav ställs på att berörd personal ges motsvarande villkor som gäller för kommunens egen personal - att kollektivavtal eller kollektivavtalsliknande förhållanden ska krävas
30. att i all upphandling och auktorisation av privata anordnare krav ställs på att personalen omfattas av meddelarfrihet och att offentlighetsprincip ska tillämpas avseende den kommunalt finansierade verksamheten
31. att i all upphandling och auktorisation ska ställas samma kvalitets-, kompetens- och pedagogiska krav som i den kommunala verksamheten samt krav på att kommunens olika policyer följs
32. att kommunens mål, t.ex. miljöpolitiska och kulturpolitiska, ingår i alla upphandlingsunderlag och auktorisationskrav
33. att kommunen ställer tydliga krav när verksamheter ska upphandlas eller certifieras.
34. att kommunstyrelsen ges i uppdrag att aktivt arbeta med att bygga upp en markreserv genom köp av mark
35. att ett nytt kommunalt bostadsbolag bildas med uppdrag att förvärva, förvalta och låta bygga hyresbostäder
36. att Kommunfullmäktige fastställer att minst 50% av den nybyggnation som planeras utgörs av hyreslägenheter
37. att en kommunal bostadsförmedling inrättas
38. att kommunen ska erbjuda all deltidsanställd personal heltidsanställning
39. att alla nämndsmanträden ska vara offentliga
40. att årligen göra en uppföljning av utvecklingen i kommunen och hur kommunen i planer och andra beslut uppfyllt översiktsplanens mål och rekommendationer, bl.a. avseende social hållbarhet
41. att i samband med bokslutet också göra ett särskilt barnbokslut som visar hur kommunens verksamhet och tagna beslut påverkar barn och ungas situation
42. att avvikelser i tidplan och budget för beslutade projekt tydligt redovisas i budgetuppföljningar
43. att i alla nybyggda bostäder ska matavfallsinsamling vara obligatorisk, för övriga bostäder från 2021

44. att "Konsten att skapa stad" avslutas och ansvaret för konsten i det offentliga rummet återförs till Kulturnämnden

ARBETS- OCH FÖRETAGSNÄMNDEN

Vänsterpartiet anser att försörjningsstödet ska tillbaka till Socialnämndens verksamhetsområde. Försörjningsstödet har en vidare funktion än att vara ett medel i arbetsmarknadspolitik. Det hör nära ihop med övriga insatser i individ- och familjeomsorg, socialpsykiatri och arbete med personer med funktionsvariation enligt socialtjänstlagen med flera lagar.

Det ska finnas personal anställd av kommunen som kan lotsa den arbetssökande till den hjälp som behövs. Konceptet Arbetscentrum, med flera instanser under ett tak, skulle kunna finnas på flera platser i kommunen.

Personer som står långt ifrån arbetsmarknaden ska få bra och utvecklande undervisning och arbetsträning i kommunens regi. Idag är mycket utlämnat till kundvalet och vi har inte fått något tecken på att detta skulle fungera bättre med över tjugo olika utförare. Tvärtom kan det vara svårare för kommunens handläggare att veta var de här personerna finns. Alla kommuninvånare har rätt till god kvalitet i insatserna, oavsett vilken utförare de valt.

Överlag anser Vänsterpartiet att kommunen behöver få bättre uppföljning kring de insatser som finns – hur blir utfallet? Med den långt drivna uppstyckning och privatisering av kommunens olika verksamheter som majoriteten förordat i flera decennier har kommunen tappat helhetsperspektivet.

Vi vill att alla ungdomar i gymnasieåldern erbjuds feriearbete i kommunens regi. En utökad kolloverksamhet kan vara ett av de områden där ungdomar kan erbjudas sommarjobb.

Svårast att komma in på den svenska arbetsmarknaden har ungdomar mellan 18 och 25 år, varav de med utländsk bakgrund har särskilt svårt. Vi vill därför att en särskild satsning ska göras för denna grupp genom inrättandet av en öppen verksamhet med syfte att erbjuda gemenskap, nödvändiga kunskaper om samhället och att slussa in dem på arbetsmarknaden.

Öppna kommunala mötesplatser bör finnas i varje kommundel för att fånga upp de som faller utanför systemet som det ser ut idag. Det ska inte vara svårt att veta vart man ska vända sig.

FULLFÖLJDA GYMNASIESTUDIER

En av de mest konkreta åtgärderna för ett jämlikare samhälle är att ge alla förutsättningar för att kunna försörja sig själva är att man ges möjligheter att fullföljda gymnasiestudier.

Gymnasieskolorna i Nacka har bra resultat men det säger inte så mycket om ungdomarna i gymnasieålder som är bosatta i Nacka eftersom de alla inte går på gymnasiet i Nacka.

För Nackas ungdomar ska målet vara att andelen gymnasieelever som inom tre år fullföljer utbildningen och får en gymnasieexamen ska vara högre än 80 procent.

SFI-VERKSAMHETEN

SFI-undervisningens mål är att alla lär sig så pass bra svenska i tal och skrift att de får och kan ta plats i samhället efter sina individuella intressen. Därför behöver undervisningen erbjudas med differentierad takt och svårighetsgrad. Alla som går en SFI-utbildning skall erbjudas någon form av praktik för att få träna språket i en vardaglig situation. Nacka kommun skall samverka för att människor lättare ska ha tillgång till arbetsmarknaden, t.ex. genom att erbjuda praktik till dem som redan har yrkesutbildning från sitt tidigare hemland.

Regelbundna uppföljningar ska utföras för att säkerställa att praktikanten genom sin praktik utvecklar sina svenskkunskaper.

Kritik har riktats mot kvaliteten i SFI-verksamhet på många håll. Även i Nacka, där den är ett kundval, är den ifrågasatt. Endast 35% fullföljer idag sina SFI-studier vilket tyder på att utbildningen av en majoritet deltagare inte uppfattas som tillräckligt kvalitativ för att fullföljas. Vi vill att SFI-verksamheten ska hålla högre kvalitet så att deltagarna känner att studierna är meningsfulla och är till hjälp för språkinläringen.

Därför vill Vänsterpartiet att kommunen etablerar en egen SFI-verksamhet så att SFI i huvudsak kan bedrivas i kommunal regi.

FLYKTINGVÄLKOMNANDE

Nackas flyktingvälkomnande behöver utökas med tanke på de behov som finns och de möjligheter kommunen har. Ett flyktingvälkomnande innebär framför allt att Nacka kommun tar plats i en globaliserad värld. Att tillsammans lära oss om våra likheter och olikheter skapar en kommun som är öppen mot omvärlden, ökar förståelsen och bidrar till hållbar innovation.

Vi vill se ett effektivare flyktingvälkomnande. Insatserna ska följa livscykeln och starta med snabb placering i förskola och skola utifrån en noggrant genomförd kartläggning. För detta behöver studie- och yrkesvägledning utökas. SFI behöver varieras utifrån såväl nivå som omfattning. Noggrann bedömning av varje individs utbildnings- och yrkesbakgrund för snabb matchning med arbetsgivare ska göras. Godemanfunktionen för ensamkommande flyktingbarn behöver kompletteras med andra former av kontakter med skolklasser, föräldraföreningar m.m. Förutsättningar för mötesplatser där nyanlända kan träffa varandra och människor som redan bor i Nacka, måste skapas. Detta kan inte förväntas lösas enbart av civilsamhället.

Som det är nu får nyanlända som av Migrationsverket blir anvisade till Nacka under en övergångsperiod om två år bo i de bostäder kommunen anordnat. Efter att dessa två år passerat måste de boende flytta, vilket ofta blir till annan kommun eftersom praktiskt taget inga bostäder till överkomliga priser existerar i Nacka. På detta sätt bidrar Nacka till att segregationen i Stockholmsområdet förvärras och den socioekonomiska befolkningssammansättningen i kommunen ytterligare görs mindre varierad i stället för att ta vara på kompetens och erfarenhet som människor för med sig och också har kunnat införliva och integrera.

Vi vill istället att de nyanlända som blivit anvisade till Nacka ska kunna bo kvar och kunna leva och utvecklas i Nacka. Billiga hyresrätter ska vara ett led i att garantera både socioekonomisk och etnisk mångfald för ett samhälle som tar vara på olikheter och de perspektiv som följer på olika livserfarenheter.

VERKSAMHETSMÅL 2020

- Kommunal vuxenutbildning ska erbjuda kommunens invånare möjlighet att komplettera sin utbildning för att få önskat arbete eller gå vidare till högskoleutbildning
- Alla ungdomar i gymnasieåldern som önskar få ett feriearbete ska få det
- Gymnasieelever som riskerar att inte fullfölja gymnasiet inom 3 år ska fångas upp och ges stöd att fullfölja studierna
- SFI ska erbjudas i kommunal regi
- Alla som går SFI-utbildning ska erbjudas praktik med regelbunden uppföljning med fokus på språkinläringen.
- Kvaliteten i SFI-utbildningen ska vara så hög att alla kan fullfölja utbildningen
- SFI ska erbjudas med olika takt och svårighetsgrad
- Insatser för flyktingvälkomnande ska öka
- Kompletterande insatser för ensamkommande flyktingbarn t.ex. via skolklasser, föräldraföreningar och fler mötesplatser ska skapas
- Studie- och yrkesvägledning ska ge flyktingbarn tillräckligt stöd
- Kommunen ska ta sitt lagstadgade bostadsförsörjningsansvar och se till att alla nyanlända som anvisats till Nacka kan erbjudas en permanent bostad efter den inledande perioden om två år

DRIFTBUDGETRAM 2020

	Budget 2020
Nettokostnad, Vänsterpartiets förslag	-271,9
Jfr majoritetens ramförslag	-239,9

Kommentar till skillnader i driftbudget

Alla nackaungdomar som vill ha ett feriearbete under sommaren ska kunna erbjudas det	+2,0 Mkr
Ensamkommande flyktingbarn ska få fler stödfunktioner kring sig	+1,5 Mkr
Ökade insatser för att välkomna nyanlända	+3,0 Mkr
Studie- och yrkesvägledning behöver ökade resurser för att kunna avgöra vilket stöd nyanlända barn behöver	+1,5 Mkr
Ökade resurser för SFI för högre kvalitet	+5,0 Mkr
Satsning för att ungdomar 18-25 år ska komma in på arbetsmarknaden	+6,0 Mkr
Bostäder för nyanlända efter etableringsperioden om 2 år, investering finns också under Kommunstyrelsen	+8,0 Mkr
Kompensation för löne- och prisökningar för att undgå nedskärningar	+5,0 Mkr

VÄNSTERPARTIET YRKAR
----

45. att verksamhetsmål, nettodriftbudget och investeringar för Arbets- och företagsnämnden fastställs enligt Vänsterpartiets förslag
46. att alla checksystem och kundval inom nämndens verksamhetsområde avskaffas och ett nytt resurstilldelningssystem utarbetas för verksamheter som nu har check
47. att Arbets- och företagsnämnden får i uppdrag att inrätta feriearbeten för ungdomar under sommaren. Samtliga ungdomar 16-18 år som söker feriearbete ska beredas ett sådant.
48. att Arbets- och företagsnämnden får i uppdrag att ta fram ett vägledningsprogram med olika insatser för att hjälpa alla arbetslösa upp till 25 år till jobb eller studier
49. att ansvaret för försörjningsstödet återgår till Socialnämnden
50. att kommunen bygger upp en egen SFI-verksamhet
51. att nyanlända erbjuds möjligheten till permanent bostad efter etableringsperioden om 2 år

FRITIDSNÄMNDEN

En rik fritid för alla är en viktig del i ett fritt och jämlikt samhälle. Det kommersiella utbudet av fritidssysselsättningar ökar, men är för många ändå begränsat för de personer som inte har råd eller kan. Kommunen ska underlätta så att alla människor ska kunna skapa sig en meningsfull fritid genom ett brett utbud med hög tillgänglighet och låga eller inga avgifter.

Kommunens många föreningar behöver stöd för att kunna bedriva en omfattande verksamhet där alla är välkomna. Stödet ska inte vara kravlöst, särskilt när det gäller verksamhet för barn och unga är det viktigt vilka värderingar som förmedlas. Föreningarna ska därför aktivt arbeta mot alkohol och droger, motverka diskriminering, mobbing, könsstereotypa och HBTQ-fientliga attityder genom ett normkritiskt förhållningssätt.

EN JÄMLIK FRITID SKA GE ALLA LIKA MÖJLIGHETER

Personer med funktionsvariationer behöver en rik fritid på samma villkor som normfungerande i kommunen, men har i många fall mycket svårare att få det behovet tillgodosett. Det behövs individuella lösningar eftersom behoven varierar. Några kan med hjälp delta i ordinarie verksamhet men för andra kan det behövas en särskild verksamhet anpassad till funktionsvariationen. Vänsterpartiet vill att en inventering görs via kommunens föreningar och organisationer som särskilt vill nå dessa personer, för att se vilka önskemål som finns.

Människor som inte bott så länge i Sverige är en annan grupp för vilka extra satsningar kan behövas. Kulturell mångfald ger nya möjligheter och berikar vårt samhälle, dock kan den som inte är så bekant med ideella insatser ha svårt att veta hur man får del av många av de aktiviteter som finns.

Vi föreslår att kommunen satsar på att hjälpa föräldrar att aktivera sig och sina barn i olika fritidsaktiviteter. I och med att tillgången till fritidsytor är begränsat, verksamheter har långa köer för de som vill delta och idrottsytor befinner sig långt ifrån bostadsområden minskar detta kommunens invånare möjligheter att få tillgång till en rik fritid. Detta måste kommunen motverka genom att öka tillgången till olika fritidsaktiviteter och möjliggöra deltagande för alla kommunens barn och ungdomar.

Idrottsföreningar har en särskilt viktig roll för barn och ungdomar med tanke på hur viktigt det är att de rör på sig och skaffar sig goda vanor tidigt. Det finns en risk att intresset och resurserna satsas på de duktiga ungdomar som kan komma att tillhöra eliten, på bekostnad av ungdomar, som kan behöva motiveras extra för att komma igång. Vänsterpartiet vill pröva idén att kommunen bidrar med fritids-/idrottsledare till idrottsföreningar, som åtar sig att göra extra insatser för att locka barn och ungdomar, som inte självmant söker sig dit. Detta för att skapa förutsättningar för att alla ska kunna delta i fritidsverksamheter.

Olika typer av fritidsytor bör byggas i bostadsområden för att möjliggöra alla kommuninvånares möjlighet till en rik fritid. Kommunen bör arbeta för att äldre kommuninvånare har tillgång till och möjlighet att delta i fritidsaktiviteter och verksamheter, som är gratis, lättillgängliga och anpassade efter äldres behov.

FRITIDSGÅRDARNA I KOMMUNEN

Trots en del satsningar får pojkar en större andel av resurserna än flickor. Det behövs fler verksamheter som särskilt efterfrågas av flickor, men dessutom fler möjligheter att få ta del av själva verksamheten, då pojkarna oftast tar plats på olika sätt. Både kvalitet och tillgänglighet kan bli bättre. Vi vill utöka öppethållandet på fritidsgårdarna under veckoslut och skollov samt ordna

öppna fritidsklubbar för dem som saknar det idag. Detta är särskilt viktigt i områden där väldigt få har möjlighet att åka bort på loven.

Fritidsgårdar ska finnas i alla större bostadsområden så att alla ungdomar lätt kan ta sig till sin gård. Vid planering av nya bostadsområden, som t.ex. Kvarnholmen, ska behov av fritidsgård tas med. Vi vill också göra en satsning på kvalitet och utveckling av fritidsgårdarnas verksamhet.

Trots att besöksiffrorna är låga fyller fritidsgårdarna en mycket viktig funktion för unga i Nacka. Vänsterpartiet har sen flera år tillbaka drivit kravet på återinförande av fältassistenter. I Nacka finns en verksamhet som heter Polarna Nacka som i viss utsträckning har anställd personal med motsvarande utbildning och uppgifter. Vi vill utöka antalet utbildad personal samt att de får en geografisk förankring. För dessa skulle fritidsgårdarna vara utgångspunkten i en uppsökande verksamhet. Samtidigt bör kanaler öppnas mellan fritidsgårdarna och skolan, t.ex. genom att personal från fritidsgården kan vara närvarande på skolan för samtal och stöd för ungdomar på högstadiet.

Fritidsgårdarna domineras av killar och många tjejer känner sig inte hemma där. Därför fyller TjejCompaniet en viktig funktion för en mer jämställd fritid. TjejCompaniets framtid måste tryggas genom varaktiga bidrag från kommunen och verksamheten även utökas att innefatta lov och helger.

FRITIDEN OCH FOLKHÄLSAN

Den organiserade fritidsverksamheten utgör för de flesta människor endast en del av behovet av en aktiv fritid och är för andra inte ett attraktivt val. Kommunen behöver se till att det finns utökade möjligheter till spontanidrott och/eller motion än det finns idag. Det handlar t.ex. om elljusspår för löpning och skidåkning, om att hålla isbanor öppna för allmänhetens åkning och om snitslade skogsstigar.

Barn rör sig allt mindre vilket påverkar folkhälsan negativt. För att barnen inte bara ska vara hänvisade till organiserad idrott för att få motion vill Vänsterpartiet att vi planerar fler ytor för spontan lek och idrott. Detta bör dessutom vara något som tas i beaktande när nya bostadsområden planeras. Eftersom skolor får ta emot fler och fler elever utan att fler idrottsplaner anläggs i anslutning till skolgårdar finns det alldeles för lite plats för barnens behov av och lust till rastaktivitet på idrottsplaner.

En idrotts/motionsform som passar alla åldrar men kanske framförallt äldre som inte längre är så rörliga är simning. Det är också angeläget att åtminstone någon av simhallarna i kommunen är extra uppvärmd någon dag i veckan. Det ger personer, som p.g.a. sjukdom eller funktionsvariationer behöver simma, möjlighet att göra det. Fler och större simhallar behövs för att tillgodose både föreningars, skolors samt allmänhetens behov.

Utomhussimskola under sommaren har arrangerats i olika regi under senare år. Vi vill att kommunen tar ansvar för att sådan simskola arrangeras. Både den och den lovsimskola som arrangeras i simhallarna ska erbjudas till samma avgift som den under terminerna.

Flera nya badhallar är på gång att byggas i Nacka. Vänsterpartiet har sedan 1970-talet arbetat för att ett bad byggs i Orminge. Det finns nu i planerna för Myrsjö idrottsplats. Näckenbadet ska ersättas med en ny simhall och beslut har tagits att placera den invid gamla badet. Det företag som avtalat med kommunen om att bygga, äga och driva badet hoppade av affären vilket ger kommunen möjlighet att ändra beslutet och istället låta bygga badet i Fisksätra. Det finns många fördelar med den placeringen vilket även kommunens egen utredning visar.

Nackas alliansmajoritet verkar nu ändrat sig och beslutat att bygga både Näckenbadet och Ormingebadet i egen regi. Fortfarande är dock avsikten att privata anordnare ska driva baden, något som Vänsterpartiet avvisar.

Simhallar bör även anpassas för att möjliggöra att personer med fysiska funktionsvariationer får tillgång, äldre bör ges gratis inträde under vissa tider och kommunala simskolor bör anordnas i lokalerna. Detta för att simhallarna ska tillgodose alla kommuninvånarens tillgång till baden.

FLER OCH BÄTTRE ANLÄGGNINGAR I ALLA KOMMUNDELAR

Vi ser hur den offentliga servicen koncentreras mer och mer till Sicklahalvön. Därför vill Vänsterpartiet utveckla de områden som hamnar på efterkälken genom kommunala satsningar på kultur och fritidsverksamhet. En kommunal simhall i Orminge är en viktig fråga för Vänsterpartiet, en fråga som vi drivit sedan 1970-talet, och en del i vår strategi för levande kommundelar. Det är glädjande att det nu tagits beslut om bygget av en simhall, något som ursprungligen var ett vänsterpartiförslag.

Att se till att fotbollsplanerna går att användas även vintertid t.ex. genom skottning av planer är en satsning som behöver göras omgående så att inte kommunens idrottsföreningar blir lidande under vinterhalvåret.

Det behövs fler hallar för att möta den stora befolkningsökningen. I Nacka planeras det att byggas nya hallar och ersätta flera äldre. Detta är i sig positivt, men det går inte att vänta tills Nacka stad är färdigplanerad utan behovet finns nu. Kapacitetsnivån utifrån de planerade idrottsytorna är beräknade att utöka kapaciteten något fram till år 2035, detta är inte tillräckligt. Kapaciteten måste utökas mer markant och tidigare än planerat. Nacka är en av de sämsta kommunerna i länet vad gäller tillgång till fotbollsplaner. För att tillgången ska öka måste det ske större satsningar på byggandet och planerna måste vara inplanerade i bostadsområdena för att säkra tillgången till dem.

Anläggningar och lokaler för idrott och fritid ska i möjligaste mån finnas både nära bostaden och i anslutning till skolor. Nacka måste se till att det byggs tillräckligt med fotbollsplaner för att täcka behovet och att dessa utifrån närhetsprincipen är belagda i närhet till skolor och bostadsområden.

Ett stort miljöproblem är att plastpartiklar hamnar i våra vattendrag. De kommunala planerna har konstgräs, det har skapats drifts- och underhållsplaner som i sig är väl genomarbetade och Vänsterpartiet ställer sig positivt till att det tagits fram och röstats igenom. Dock påpekar vi att behovet av sådana drifts- och underhållsplaner ej skulle finnas om naturliga och/eller mer miljövänliga material används på idrottsytorna. Kommunen bör arbeta för att minska miljöpåverkan från idrottsplaner med konstgräs ytterligare.

KOLLOVERKSAMHETEN

Olika former av kolloverksamhet är viktiga för att barn ska ha en meningsfull fritid på sina lov då föräldrarna inte kan vara lediga eller ordna med privat tillsyn. I Nacka finns ett antal platser med daglägerverksamhet och kommunen erbjuder en del andra kolloplatser men då utanför kommunen. Dock är avgifterna ganska betungande för familjer med låga inkomster. Det kan innebära att barn i dessa familjer varken får åka på semester med familjen eller till något kollo. Därför bör avgifterna sänkas för dem med låga inkomster. Dessutom bör man se över möjligheterna att ordna kolloverksamhet med övernattningar även inom kommunen och erbjuda dagkollo där mat under dagen ingår så att fler barn kan delta. Vi vill att dagkollo ska finnas i Velamsund, Fisksätra och Hellasgården, för att så många barn i kommunen som möjligt ska få denna möjlighet och kunna ta sig dit enkelt med kollektivtrafiken eller med cykel.

VERKSAMHETSMÅL 2020

- Personer med funktionsvariationer ska erbjudas möjlighet att delta i kommunens och de föreningars fritidsverksamheter som får kommunalt stöd
- Likvärdiga resurser ska satsas på flickors/kvinnors och pojkars/mäns fritidsverksamhet
- Kommunen ska stimulera invånarna att öka sitt motionerande i syfte att uppnå en bättre folkhälsa
- Fritidsgårdar med ett varierat utbud och generösa öppettider ska finnas i alla större bostadsområden så att alla barn oavsett bakgrund kan delta.
- Öppna fritidsklubbar ska erbjudas i de områden där de saknas idag
- Alla föreningar som får stöd av Nacka kommun ska ha ett tydligt genusperspektiv samt arbeta medvetet mot diskriminering, kommunen ska systematiskt följa upp idrottsföreningarnas arbete med att förebygga och åtgärda diskriminering och sexuella trakasserier.
- Skapa ett kunskapscenter mot diskriminering och sexuella trakasserier som idrottsföreningar, fritidsgårdar men även skolor och kommunanställda kan använda för att få kunskap om hur man upptäcker och åtgärdar.
- Valfungerande och geografiskt förankrad verksamhet med fältassistenter/Polarna Nacka

DRIFTBUDGETRAM 2020	
	Budget 2020
Nettokostnad, Vänsterpartiets förslag	-181,5
Jfr majoritetens ramförslag	-166,2

Kommentar till skillnader i driftbudget

Alliansens neddragning av fritidsverksamheten utgår	+2,0 Mkr
Kommunal utomhussimskola införs under sommaren i varje kommunedel	+1,0 Mkr
Lovsimskola till samma kostnad som ordinarie simskola under terminerna	+0,1 Mkr
Utveckla fritidsgårdsverksamheten. Den ska tilltala både flickor och pojkar. Ökat öppethållande, även under lov	+5,0 Mkr
Inventering av önskemål om fritidsverksamheter för personer med funktionsvariationer	+0,2 Mkr
Stöd till idrottsverksamhet för personer med funktionsvariationer	+0,5 Mkr
Ökat stöd till föreningar i eftersatta områden	+1,0 Mkr
Stöd till att driva öppna fritidsklubbar	+0,5 Mkr
Kompensation för löne- och prisökningar för att undgå nedskärningar	+3,0 Mkr
Stöd till idrottsföreningar för att ledare ska kunna arbeta med rekrytering av ungdomar som annars inte skulle söka sig till idrottsverksamheten	+2,0 Mkr
Sänkta avgifter och fler platser på sommarkollo	+2,0 Mkr
Del av kostnad för kunskapscenter gällande diskriminering och sexuella trakasserier	+0,3 Mkr

INVESTERINGAR

Fritidsverksamheten utvecklas i kommunen. Projekt med samverkan och samordning med fritidsgårdar, bibliotek m.m. påbörjas. Allaktivitets-/kulturhus byggs upp i alla kommundelar. I de områden där det finns Folkets Hus görs planering och utbyggnad i samarbete.

Projekt	Kostnad Mkr
<p>Planering av två nya simhallar i kommunen pågår. Vänsterpartiet ville att hallarna skulle lokaliseras i Fisksätra respektive i Orminge centrum – bad i Orminge centrum har vi drivit sedan 1970-talet. Tyvärr blev beslutet om den lokaliseringen annat men även en simhall vid Myrsjö idrottsplats är utmärkt för kommundelen. För kommande år finns projekteringsmedel redan beslutade. Men besluten innebär också att privata entreprenörer och inte kommunen kommer att bygga och driva hallarna. Vänsterpartiet har länge drivit att kommunen själv låter bygga och driva anläggningarna, åtminstone byggandet verkar vi nu ha fått gehör för.</p> <p>Lokalisering av den nya simhallen Saltsjöbaden till Fisksätra är fortfarande möjligt och det är ett krav vi står fast vid.</p>	
Elljusspår anordnas i Fisksätra och Älta	+1
Multiarena är under planering för Fisksätra. Det står dock inte i motsats till utbyggnad och upprustning av Fisksätra IP och sporthall	+25
<p>Flera fullstora (11-spelar) fotbollsplaner behöver byggas. Även mindre 7-spelarplaner behövs. Behovet av fotbollsplaner är mycket stort, även vid skolor. Nacka är kanske sämst i länet på fotbollsplaner och även om de finns med i översiktsplanen så försvinner de i detaljplaner. Här finns ett stort behov.</p> <p>Dessa investeringar har vi lagt under Kommunstyrelsen och fastighetsverksamheten.</p>	

VÄNSTERPARTIET YRKAR
----

52. att verksamhetsmål, nettodriftbudget och investeringar för Fritidsnämnden fastställs enligt Vänsterpartiets förslag
53. att alla checksystem och kundval inom nämndens verksamhetsområde avskaffas och ett nytt resurstilldelningssystem utarbetas
54. att bistå med fritids- idrottsledare till idrottsföreningar av viss storlek för att stödja ett sunt inkluderande av alla barn och ungdomar, som så önskar
55. att det nya badet i Saltsjöbaden, ersättning för gamla Näckenbadet, lokaliseras till Fisksätra

KULTURNÄMNDEN

Frihet, välfärd, samhällelig och personlig utveckling kan bara förverkligas genom välinformerade kommuninvånare med möjlighet att utöva sina demokratiska rättigheter. Medborgarnas egna deltagande i utvecklingen av demokratin är beroende av fri obegränsad tillgång till kunskap, kultur och information samt frihet till utövande av olika kulturella uttrycksmedel.

Kulturarbetarnas situation i Nacka är i stora delar påverkad av krav på mätbarhet som ofta står i kontrast till kulturens syfte. Checksystem, kvantitetsmått och kundenkäter är fel verktyg för att mäta kvalitet i kulturverksamheter. Vänsterpartiet står för allas rätt till kultur och för att stärka konstens frihet.

FOLKBIBLIOTEKEN

Vänsterpartiet vill återkommunalisera folkbiblioteken. När vinstintressen påverkar biblioteksverksamheten sätts kärnuppdraget åt sidan. Folkbibliotekens demokratiuppdrag, dess tillgänglighet och möjligheter till folkbildning är avgörande för dess roll i samhället. Vi har redan sett att de privata biblioteken bortprioriterar olönsam minoritetslitteratur, har svårt att samverka och att de privatanställda bibliotekarierna har sämre rättigheter än sina offentligt anställda kollegor. Biblioteken är viktiga platser för det lokala kulturlivet. Därför är det ett viktigt krav från Vänsterpartiet att bibliotek finns i de största bostadsområdena, däribland även Henriksdal och Ektorp.

KULTURHUS

Närhet till kultur och fritid var man än bor i kommunen är viktigt för ett levande lokalsamhälle. Vi föreslår därför ett nytt kulturhus i Henriksdal.

I Fisksätra har länge saknats en scen och större möteslokal, samtidigt som det finns ett stort behov av föreningslokaler. Nu när Fisksätra Folkets Hus flyttar till mindre och provisoriska lokaler, kommer bristen på mötesplatser att vara påtaglig. När det nya Folkets Hus planeras ser vi stora möjligheter om detta får tillräckliga lokaler för att inhysa både scen/möteslokal och föreningslokaler.

Planeringen för kultur- och fritidslokaler i Älta måste göras om för att möta den ökande befolkningens behov. Utgångspunkten måste vara ett levande lokalsamhälle, och därför behövs ett sammanhållet och attraktivt kulturhus med verksamhetsanpassade lokaler.

I Vänsterpartiets vision är även konsthallen en plats för deltagande. Vi ser en konsthall med stark konstnärlig integritet och ett relevant, utåtriktat program. Vi ser stora samhällsvinster i en stark koppling mellan att uppleva och skapa kultur. Därför ser vi även att verkstäder för unga, allmänhet och professionella konstnärer anläggs i direkt anslutning till utställningsrummen.

Utställningslokaler för allmänhet, skolor och föreningar ska finnas i alla kulturhus.

KULTURSKOLAN

Genom skapande tränas uttrycksförmåga och empati, och kulturskolan skapar glädje och stolthet. Vi vill att fler barn ska ha möjlighet att gå i kulturskolan. Därför vill vi sänka avgifterna med målet att ta bort dem helt. Det ska finnas möjlighet att låna ett musikinstrument. Vi ser att checksystemet har en negativ påverkan på bredden hos kulturskolornas kurser. Alla som arbetar i verksamhet som finansieras av kommunen, såväl kommunanställda som de i privata verksamheter, ska omfattas av kollektivavtal. Det gäller även kulturskolans pedagoger.

Funktionsanpassning ska vara ett krav för att få vara auktoriserad kulturskola i Nacka. Det gäller såväl den fysiska miljön som att pedagogerna utbildas om neuropsykiatriska funktionsvariationer. Alla barn har rätt till en meningsfull fritid, därför vill vi att avgiftsfri lovverksamhet ska finnas i alla kommundelar.

STUDIEFÖRBUNDEN

Vänsterpartiet vill att studieförbunden ska få möjlighet att återuppbygga sina verksamheter i Nacka. Nacka är en av de så kallade nollkommunerna som inte ger stöd till studieförbunden. Genom studieförbunden ges deltagare själva möjlighet att påverka och styra sin bildning, väl i linje med statens fyra folkbildningsmål: stärka demokratin, att fler kan delta i samhällsutvecklingen, utjämna utbildningsklyftorna, samt öka delaktigheten i kulturlivet.

KULTURSKAPARNA

När Nacka bygger stad har många av kulturarbetarnas verkstäder och arbetslokaler försvunnit. Nacka behöver bygga billiga och ändamålsenliga replokaler och ateljéer. Att införa ateljéstöd skulle underlätta för många att konstnärer att bo och verka i Nacka.

Författare, konstnärer, musiker och journalister spelar en central roll i alla demokratiprocesser och är ofta de första som tystas av makten. Vänsterpartiet vill att Nacka kommun ansluter sig till ICORN:s fristadsprogram och blir en fristadskommun åt förföljda författare, konstnärer, musiker och journalister.

DET OFFENTLIGA RUMMET

Alla har rätt att möta konst och kultur i sin närmiljö. Därför ska kommunen ge rätt förutsättningar för den offentliga konsten. Vänsterpartiet vill att såväl offentliga som privata byggherrar tillämpar procentregeln – att minst en procent av byggkostnaderna går till konstnärlig gestaltning. Det är viktigt att den offentliga konsten står fri från både kommersiella vinstintressen och politisk påverkan. Även eget skapande skall ges plats för i det offentliga rummet. Därför ser vi öppna väggar som ett bra sätt för Nackaborna att lagligt utöva konstformen graffiti.

VERKSAMHETSMÅL 2020**BIBLIOTEKSVERKSAMHETEN**

- Det ska finnas ett välutrustat bibliotek i varje större bostadsområde.
- Biblioteken ska särskilt uppmärksamma prioriterade gruppers behov. Litteratur på mångspråk, minoritetsspråk och lättlästa böcker ska synliggöras.
- Biblioteken ska vara naturliga kulturella och sociala samlingsplatser utan kommersiella intressen.
- Varje förskole- och skolelev ska besöka det lokala biblioteket minst en gång per läsår.
- Inköpen till biblioteken ska upphandlas gemensamt
- Biblioteken ska åter bedrivas i kommunal regi

NACKA KULTURSKOLA

- Alla barn och ungdomar i åldern 6–19 år ska få en bred musikundervisning med hög kvalitet inom olika musikgenrer efter vars och ens begåvning, intresse och ambition. Alla barn ska även erbjudas ensembleverksamhet.
- Samma kursavgift oavsett vilken kulturyttring man vill studera. Avgifterna ska på sikt avskaffas. Lovkurserna skall vara avgiftsfria.
- Kultur- och Musikskolan ska vara kommunal verksamhet och inte konkurrensutsättas.
- Den öppna, avgiftsfria kulturskoleverksamheten i Fisksätra behöver utökas till att även finnas i andra kommundelar.

KULTURVERKSAMHETEN

- Kommunen ska särskilt beakta barns, ungdomars och eftersatta gruppers situation och kulturella behov. Alla barn och ungdomar i åldern 3–19 år ska gratis ta del av minst två konst-, teater-, dans- eller musikarrangemang per år. De ska erbjudas skapande verksamhet samt få möjlighet att visa upp vad de skapat.
- Verksamheten i kulturhusen ska vara avgiftsfri för ideella verksamheter. Tillräckliga anslag så att man har råd att driva husen professionellt.
- Kommunen ska berika den offentliga miljön med god konst. Vid nybyggnation ska 1% av exploateringskostnaden avsättas till konstnärlig utsmyckning.

FÖRENINGSVERKSAMHETEN

- Kommunen ska stödja en rik och varierad föreningsverksamhet genom anläggningar och bidrag. Föreningar som gör satsningar för ökad jämställdhet ska premieras.
- Kommunen ska stödja studieförbunden så att de kan bedriva och främja folkbildning och kulturverksamhet.
- Bidragsberättigade föreningar och andra ideella organisationer ska ha kostnadsfri tillgång till lokaler.

DRIFTBUDGETRAM 2020	
	Budget 2020
Nettokostnad, Vänsterpartiets förslag	-165,1
Jfr majoritetens ramförslag	-142,7

Kommentar till skillnader i driftbudget

Öka bibliotekens personalstyrka för att kunna öka öppethållandet	+2,5 Mkr
Utlåning av instrument i musikskolan utan avgift	+1,0 Mkr
Samma avgifter för alla kurser i kulturskolan, halverade jämfört med 2019	+6,0 Mkr
Kulturpengen ökas med 3% jämfört med förra året	+1,0 Mkr
Kulturskolans omfattning minskas inte i enlighet med alliansbudgetens förslag	+1,2 Mkr
Kompensation för löne- och prisökningar för att förhindra en dold nedskärning	+3,0 Mkr
Gratis tillgång till lokaler för ideella föreningar	+1,0 Mkr
Bidrag till studieförbunden	+2,0 Mkr
Ökat stöd till kulturföreningar	+1,0 Mkr
Ökat anslag till kulturhusen	+1,0 Mkr
Ateljéstöd till nackakonstnärer	+0,7 Mkr
Ansvaret för konst i det offentliga rummet överförs från Kommunstyrelsen till Kulturnämnden	+2,0 Mkr

INVESTERINGAR	
Projekt	Kostnad Mkr
Kulturhus vid Vilan. Henriksdal och omgivande områden behöver integreras och byggas ihop. Båda områdena är i behov av ett kulturhus och ett sådant skulle just kunna vara kittet mellan områdena. Projektering 2020 samt utbyggnad 2020-2022	+5
Det nya kulturhuset i Älta centrum inklusive bibliotek och övriga kulturlokaler kommer inte att stå färdiga under 2020, Dock kommer vissa inledande investeringar att behövas	+15

VÄNSTERPARTIET YRKAR:

56. att verksamhetsmål, nettodriftbudget och investeringar för kulturnämnden fastställs enligt Vänsterpartiets förslag
57. att Kommunfullmäktige bemyndigar Kulturnämnden att teckna avtal för drift- och underhåll med respektive lokalförvaltande organisation.
58. att fastställa sänkta avgifter för kulturskolan till hälften av 2019 års nivå
59. att Kulturnämnden bemyndigas att fastställa övriga avgifter för nyttjande av verksamheter inom nämndens ansvarsområde.
60. att nämnden i sin verksamhet alltid skall utvärdera beslut och åtgärders inverkan på jämställdheten mellan könen och mellan etniska grupper.
61. att alla checksystem och kundval inom nämndens verksamhetsområde avskaffas och ett nytt resurstilldelningssystem utarbetas
62. att biblioteken ska drivas i kommunens egen regi
63. att kulturskolan ska drivas i kommunens egen regi
64. att ansvaret för konst och kultur i det offentliga rummet återförs till kulturnämnden
65. att enprocentsregeln för konst införs avseende både kommunala och privata byggprojekt
66. att de nya kulturlokalerna i Ältacentrum samordnas och ges större ytor än hitintills planerat, minst i proportion till kommande befolkningsökning i kommundelen

MILJÖ- OCH STADSBYGGNADSNÄMNDEN

Ansvar för övergripande stadsplanering och hur mark upplåts ligger på kommunstyrelsen. Det är inte heller Miljö- och stadsbyggnadsnämnden (MSN) som styr om nya bostäder ska vara hyresbostäder eller bostadsrätter. Däremot är det Miljö- och stadsbyggnadsnämnden som ansvarar för detaljplanering och därmed hur det nya Nacka kommer att se ut. Och det är MSN som i detaljplanerna kan ställa krav på energieffektivitet m.m.

BYGG GRÖNT

Det är ett hårt tryck på att exploatera gröna områden i Nacka, särskilt de få kvarvarande i centrala Nacka. Det är viktigt att ha kvar gröna lungor i den kommande mer stadsliknande bebyggelsen i centrala Nacka, både för skydd av biotoper och djurliv men också för människorna som kommer att bo där. Därför ska planeringen av bebyggelse i första hand koncentreras till redan i anspråkstagen mark.

Men även gröna gårdar och lokala parker är viktiga i det nya stadslandskapet. Trädplantering ska ske vid alla byggen för att fånga upp partiklar från biltrafik och för att ge skugga vid värmeböljor. Gröna tak binder vatten vid ökande regnmängder och bidrar som "kolsänka".

Nacka ska skapa förutsättningar för att naturens ekosystemtjänster (d.v.s. hur naturen gratis hjälper människan när den dämpar buller, tar hand om dagvatten, skapar ett bra mikroklimat, gynnar pollinatörer och bidrar till sociala och kreativa värden) tas tillvara. Kommunen bör använda sig av grönytefaktor för mätning av detta.

Vid all planering måste beaktas att hårdgörande av markytor försämrar möjligheter till avrinning av regnvatten.

Kommunen är idag alltför frikostig med strandskyddsdispenser vid exploatering. Strandnära nybyggnation påverkar strandmiljöerna – livsviktiga uppväxtområden för fisk, fågel och vattenlevande organismer – negativt. Utbyggnation i strandmiljö leder till algblomning och syrebrist och därmed en försämring av vattenmiljön som helhet. Det erbjuder inte heller långsiktigt hållbara bostäder med hänsyn till de stigande havsnivåer som klimatförändringarna innebär. Framöver bör strandskyddsdispenser tillämpas ytterst restriktivt.

I kommunen förekommer även olovlig privatisering av strandmiljöer, i synnerhet ifråga om bryggor. Kommunen bör kartlägga och beivra dessa överträdelser i större utsträckning.

Kommunen ska underlätta för stadsnära odling och biodling genom att upplåta mark till kolonilotter.

Klimatanpassning ska ske särskilt när man bygger nära vatten.

BYGG I TRÄ

Nya byggnader måste byggas med material och produktionsmetoder som minimerar klimatutsläppen. Produktion av betong genererar stora mängder koldioxid. Produktionsmetoder som används ska generera så låga klimatutsläpp som möjligt och trä ska användas i konstruktionerna i så hög grad som möjligt. Träkonstruktionen fungerar under sin livstid som kolsänka och bidrar till sänkta halter av koldioxid i atmosfären. Träbyggnader genererar också låga klimatutsläpp under byggnationen.

Träkonstruktioner har dessutom den fördelen att de är betydligt lättare än betong vilket gör att grundläggningen kan förenklas.

ENERGIEFFEKTIVISERING OCH –BESPARING

Kommunen måste ta ansvar för en kraftfull energieffektivisering och energisparande. Det är en avgörande framtidsfråga att nya byggnader och fastigheter byggs med låg energiförbrukning. Nya byggnader ska vara passivhus, d.v.s. de ska inte kräva tillförsel av energi.

Det kan klaras med moderna material och lokal energiproduktion, som modern solcellsteknik och värmepumpar. Det ska alltid vara ett krav i detaljplaner. Det är viktigt att kommunen i alla byggprojekt ställer krav på att all nybebyggelse är energisnål.

Fjärrvärme baserad på inhemska, förnybara bränslen ska användas och kommunala byggnader ska vara föredöme när det gäller energiåtgång. Kommunala energirådgivare ska informera om alternativa energislag och energisparande. Modern infrastruktur och fysisk planering ska bidra till minskad energiförbrukning.

BYGG FÖR MÄNNISKOR

När detaljplaner tas fram för förtätning av Nacka är det viktigt att förutsättningarna för kultur, idrott och lek planeras in. När befolkningen ökar så måste också lokaler och planer byggas ut i minst samma utsträckning. Och det är viktigt att dessa anläggningar planeras in just där människor bor och verkar, inte placeras så att de förutsätter långa resor.

Det är stor brist på idrottsplaner i kommunen så det måste in i varje större detaljplan. Kommunen ska inte lämna över ansvar för utemiljöer såsom lekplatser till de som bygger och om så ändå sker måste detta följas upp utifrån ett detaljerat avtal.

När nya områden byggs idag så kommer de oftast antingen att vara sovstad eller så domineras de av bilar, butiker och krogar. Vi vill att offentliga miljöer till stor del ska vara fria från konsumtions tvång och istället vara platser som kan använda kreativt efter eget huvud. Bjud in Nackas invånare att själva beskriva vad de vill ha, och låt konstnärer och arkitekter tillsammans förverkliga detta.

BYGG INTE FÖR BILEN

Stadsplaneringen ska ske med feministisk/demokratisk utgångspunkt, det vill säga att infrastruktur och offentliga rum designas utifrån samtliga samhällsgruppers behov och inte mannen som norm. Män är statistiskt sett mer benägna att ta bilen medan kvinnor, äldre, funktionsvarierade och barn är mer benägna att nyttja kollektivtrafik och gångvägar. Det ställer krav på såväl turtäthet och utbyggnad av lokaltrafik som planering av promenadvägar, belysning och tillgänglighet. Det innebär också ett flyttat fokus från privatbilism till kollektiv-, cykel- och gångtrafik. För att samtidigt gynna god hälsa och minska klimatbelastningen bör nya områdets utformning och gestaltning utformas så att gång- och cykeltrafik gynnas och möjliggörs i så hög grad som möjligt. Utrymme för cykel-parkeringar ska också planeras in både i nya områden och i gamla, i anslutning till kollektivtrafik och butiker.

Fortfarande idag så bygger stadsplaneringen på slutna ”stadskvarter” omgivna av bilgator. Bilgator med kantstensparkering ses ofta som något önskat då det uppfattas som tecken på en levande stad.

Men klimathotet kräver att bilarna blir färre, idag tar de en väldigt stor del av staden. Framst måste det lösas genom att kollektivtrafiken blir bättre och cykel- och gångtrafik mer attraktiv. Flera centra i kommunen domineras av markparkeringar. Det är stadsplanering som hör hemma i en äldre tid då man såg fossil bilism som framtiden. Dessa markparkeringar ska nu läggas till historien och omlokaliseras under jord eller till parkeringshus för att frigöra mark till gestaltade rum för alla kommuninvånare, inklusive de många som inte är bilburna. Antalet garage- och parkeringsplatser ska hållas lågt. Ett exempel är Orminge centrum där den mest centrala delen består av en enda markparkering. Även behovet av att ladda elbilar ska beaktas vid nybyggnation.

HUR KAN VI REALISERA VÅRA MILJÖKRAV?

När byggnation i de olika stadsplaneprojekten sker av privata exploatörer så är det i första hand ekonomin som är viktig för dem. För att kunna realisera de miljökrav m.m. som vi skrivit om ovan så måste de ingå i de exploateringsavtal som kommunen sluter med byggarna. PBL och andra lagar sätter gränser för vad som teoretiskt kan krävas men i praktiken går det att ställa mycket högre krav, särskilt gäller det om samtidigt kommunal mark anvisas för byggandet. Från många andra kommuner i Sverige, och särskilt i Stockholm, finns goda exempel på det.

Samtidigt är det viktigt att vi i Nacka själva fastställer vilka krav vi vill ställa, t.ex. så behöver de riktlinjer för hållbart byggande som Nacka antog 2012 uppdateras och skärpas.

VERKSAMHETSMÅL 2020

- Detalj- och översiktsplaneringen ska verka för en integration av kommuninvånarna genom en blandning av boendeformer.
- Bygg trähus, minimera betonganvändningen vid byggnation för att hålla nere CO₂-utsläppen.
- Nya byggnader ska vara energisnåla, i huvudsak byggs nollenergibyggnader.
- Planera för en utveckling av kollektivtrafiken, inte för bilåkande och parkeringsplatser.
- Planer och byggnadslov ska leda till en ekologiskt och socialt hållbar samhällsutveckling.
- Exploatering av naturmark ska undvikas. Exploatering ska istället göras på redan ianspråktagen mark, t.ex. nedlagd industrimark.
- Behåll eller skapa gröna rum i den nya bebyggelsen.
- Kulturlokaler och idrottsanläggningar byggs ut i minst samma takt som befolkningsökningen.
- Idrottsanläggningar ska placeras i anslutning till ny byggnation för att undanröja behov av resor för barn och ungdom.
- Strandskyddet får inte upphävas vid exploatering.
- Alla tillstånds- eller anmälningspliktiga verksamheter ska kontrolleras årligen.
- Alla verksamheter ska prövas utifrån dess klimatpåverkan.

DRIFTBUDGETRAM 2020

	Budget 2020
Nettokostnad, Vänsterpartiets förslag	-33,5
Jfr majoritetens ramförslag	-33,0

Kommentar till skillnader i driftbudget

Ökade resurser för att kunna arbeta med tillsyn av strandskydd

+0,5 Mkr

VÄNSTERPARTIET YRKAR
----

67. att verksamhetsmål, nettodriftbudget och investeringar för Miljö- och stadsbyggnadsnämnden fastställs enligt Vänsterpartiets förslag
68. att fastställa av Kommunstyrelsen föreslagna taxor inom nämndens område
69. att för att uppnå boenden med blandade upplåtelseformer ska vid allt bostadsbyggande en övervägande andel utgöras av hyresrätter
70. att skarpa miljökrav ska ställas på all nybyggnation
71. att kommunen stimulerar byggande av kollektivhus
72. att kommunen stimulerar stadsodling och biodling i bostads-och koloniområden

NATUR- OCH TRAFIKNÄMNDEN

NYA NATURRESERVAT

Nacka har flera naturområden som anses skyddsvärda men som ännu inte getts skydd som naturreservat. Några områden har det nyligen fattats beslut om i kommunfullmäktige vilket vi välkomnar.

Däremot känner vi stor oro när det gäller Ryssbergen. Här har Vänsterpartiet tidigare motionerat om att göra området till naturreservat. En reservatsprocess har påbörjats men tyvärr riskerar delar av det skyddsvärda området att exploateras, bl.a. genom Kvarnholmsförbindelsen. Området har förutom stora naturvärden också en stor rekreationspotential och bör därför snarast skyddas som reservat men samtidigt göras mer tillgängligt. De förslag som nu föreligger är inte tillfredställande då man vill bygga kontor längs motorvägen. Vi anser att Ryssbergsområdet i sin helhet ska vara reservat och att området snarast görs mer tillgängligt och synligt för allmänheten. Vänsterpartiet är det parti som konsekvent drivit att Ryssbergen inte får förstöras genom att bebyggas, vilket det nu finns planer för inom ramen för "Nacka stad".

Ett bevarat Ryssbergen kommer att vara en fantastisk tillgång i sig och för de många som kommer att bosätta sig på centrala Sicklaön. Ett bullerskydd borde skapas mot Värmdöleden. Området görs tillgängligt även för äldre och rullstolsbundna. En grill-, lek och utsiktsplats skapas centralt på den högsta punkten. Vi ser med glädje att nämnden börjat arbeta med frågan men det finns fortfarande mycket kvar att göra. Skötseln måste förbättras och skötselplanerna ses över så att avsikten med reservaten och naturvårdsområdena inte förfuskas. Det är viktigt att naturreservaten blir tillgängliga för fler människor. Det är gröna områden i anslutning till bostaden som är mest besökta och därmed viktigast. Många reservat behöver upprustning och uppdatering av leder och information både med skyltar etc. och på nätet.

Kommunen måste ta ett nytag när det gäller Skuruparkens utveckling till naturreservat så att det värdefulla natur- och kulturområdet kan skyddas och utvecklas. Detta är särskilt viktigt nu i samband med bygget av nya Skurubron som kommer att inkräkta på området.

Erstaviksområdet ska brukas utifrån miljömålet om bibehållen biologisk mångfald och rekreationsbehov och inte rationellt jord- och skogsbruk.

KLIMATUTMANINGEN

Nämnden har en stor och viktig roll att fylla när vi ska göra de stora omställningar som är nödvändiga på grund av klimatförändringarna. Mycket återstår också att göra för att komma tillrätta med andra miljöproblem.

Den stora utmaningen är att radikalt minska koldioxidutsläppen. Det räcker inte med att bilar och hushållsapparater blir energisnålare och att vi använder miljövänliga alternativ för uppvärmning av husen även om detta behövs. Det handlar om ändrade attityder och livsstil där kommunen måste underlätta för invånarna att ändra sitt beteende och välja alternativ som är vänligare mot klimatet.

Kommunen måste ha beredskap för ökade regnmängder, torka med sjunkande grundvattennivåer och värmeböljor.

TRAFIKPLANERING FÖR MINSKADE KOLDIOXIDUTSLÄPP - OMSTÄLLNING FRÅN BILISM TILL KOLLEKTIV-, CYKEL- OCH GÅNGTRAFIK

Det finns en rad åtgärder kommunen kan och ska vidta. Det första är att göra en genomtänkt plan för hur invånarna ska kunna minimera bilåkandet i framtiden. De flesta resor sker till arbetet och för att handla dagligvaror.

Kommunen ska ta krafttag för att genomföra en omställning från individbilism till kollektiv-, cykel- och gångtrafik. Spårbunden trafik till Saltsjöbaden, Orminge och Älta ska vara en självklar utgångspunkt. Forskning visar att fler faciliteter för bilism ökar bilismen. Snarare än att bygga fler infartsparkeringar bör därför kollektivtrafiknätet byggas ut mer och med högre turtäthet, så ingen kommuninvånare har längre än gångavstånd till närmaste buss eller tåg: matarbussar bör införas för att komma till tvärbana, kollektiv båttrafik och senare tunnelbanan. På vissa håll i kommunen, som vissa områden i Saltsjö-Boo där barnen ofta har långt till skolan, bör skolbuss införas.

Många vill cykla. En cykelstrategi har antagits om utbyggnad av cykelvägar och huvudcykelstråk. Det är bra, vårt mål måste vara att det ska gå att cykla överallt i kommunen på ett sätt som är tryggt och säkert för både cyklister och andra trafikanter. Särskild hänsyn måste tas till de gående som ofta är barn och äldre. Det innebär att det inte bara ska finnas cykelvägar så att invånarna kan cykla till arbetet i Stockholm och till skolan utan det ska även vara möjligt att säkert cykla på fritiden. Våra centrumanläggningar är idag främst planerade för biltrafik. Trafikmiljön i, och i anslutning till dem, behöver förändras så att situationen för gående och cyklister blir bra. Där behövs även säkra uppställningsplatser för cyklar. Det är viktigt att cykelstrategin omedelbart förverkligas så att separering mellan gående och cyklar liksom mellan cyklande och all form av motordriven trafik åstadkoms. På sikt ska de markparkeringar som dagens centrumanläggningar domineras av omvandlas till torg.

INSATSER FÖR FÄRRE OLYCKOR OCH TILLBUD

Kommunen har lagt en hel del pengar på nya cykelbanor vilket vi tycker är bra, men lösningen för cyklister från Saltsjöbaden och Fisksätra är långt ifrån optimal. Vänsterpartiet anser att Gamla Saltsjöbadsvägen bör stängas för genomfartstrafik och förändras till att gång- och cykeltrafik får mer utrymme i gaturummet. Samtidigt kan ny bebyggelse och anläggningar för idrott planeras i området mellan Gamla Saltsjöbadsvägen och Saltsjöbadsleden.

Gångtrafikanter ska ha en trafiksäker miljö. Cykel- och gångtrafik måste separeras åtminstone med målade linjer. Inom alla bostadsområden bör högsta tillåtna hastighet vara 30 km/tim. Det ska vara självklart att oskyddade trafikanter har företräde inom bostadsområdena och att biltrafiken minskas så mycket som möjligt. Genomfartstrafik ska inte vara tillåten.

En annan nödvändig åtgärd för en förbättrad trafikmiljö är snabbare och effektivare skottning och halkbekämpning. Vi vill att bussarnas körfält, hållplatser och gång/cykelvägar snöröjs först, en feministisk snöröjning så som Sveriges Kommuner och Landsting förordar. Äldre, vuxna med barn och personer med funktionsvariation måste ha en säker gångväg till affärer och kollektivtrafik även vintertid.

Trafikmiljön runt kommunens skolor är fortfarande dålig på en del platser, i några fall direkt livsfarlig. Anledningen är främst att så många föräldrar kör sina barn och ungdomar till skolan, Efter många års krav från Vänsterpartiet har nu kommunen gjort en satsning och inventerat trafikmiljön vid samtliga skolor och också gjort ett åtgärdsprogram. Där framkommer att en del behöver göras i den fysiska miljön men det handlar också om ändrade trafikbeteenden. Man har genomfört en del åtgärder för säkrare skolvägar men ännu återstår en del arbete.

I vissa fall ska området närmast skolan stängas av för ej behörig trafik. I vissa områden, som i några områden i Saltsjö-Boo där många barn har långt till skolan och vägarna kan vara bristfälligt

skottade på vintern, ska skolbussar införas på kommunens bekostnad – både i syfte att minska bilismen och främja trafiksäkerheten kring skolorna.

Det är inte försvarbart att under många år framöver riskera att barn skadas i trafiken, när det är klarlagt hur stora riskerna är. En rimlig ambitionsnivå är att åtgärda bristerna under den närmaste treårsperioden.

DAGVATTEN

Östersjöns naturliga miljö förändras på grund av övergödning. Nacka bör dra sitt lilla strå till stacken och se till att utsläpp från Nacka upphör. Flera av våra sjöar är också hotade på grund av bland annat dagvattenavrinning. Det sker en del arbete för att komma tillrätta med problemen, men en intensifiering behövs, då vi under alltför många år ”tillåtit” miljöfarliga utsläpp. Fortfarande saknas i stort sett åtgärder för att minska biltrafiken, som i hög grad bidrar till problemen med dagvattnet.

Vid bland annat Sickla stormarknad och områden däromkring är det stora problem med dagvatten. När nu omfattande nybyggnation i omgivningen kommer att planeras kommer dagvattenproblemen att öka kraftigt. Planerna på att lägga en reningsbassäng i Kyrkviken riskerar att förstöra sjön. Istället måste någon alternativ lösning tas fram, vi föreslår att man går vidare med att bygga en tunnel, med reningsanläggning, till Saltsjön.

Också inom andra områden som vägar, parkeringsplatser och andra hårdgjorda ytor finns risk för problem med dagvattnet, särskilt i händelse av kraftiga regn, och det är angeläget att göra insatser för att minska risken för att våra sjöar förorenas av orenat dagvatten. Samtidigt som fler reningsanläggningar byggs så är det viktigt att så långt möjligt ta om hand dagvattnet vid källan. Olika tekniker för detta finns, krav på gröna tak är exempel på vad som kan göras.

Ett stort miljöproblem är att plastpartiklar hamnar i våra vattendrag. En lösning måste komma till stånd så att plastgräs på idrottsplatser och plastmattor på lekplatser inte bidrar till att mikroplaster sprids i närmiljön.

MINSKA SOPMÄNGDEN - ÅTERVINN OCH ÅTERANVÄND MERA

Kommunen ska vara ekologisk hållbar och då måste avfallsmängderna kraftigt minska. Ett systematiskt arbete för att minska avfallsmängderna inom all kommunalt finansierad verksamhet måste bedrivas. Kommunen ska också genom information bidra till att invånarna ändrar sitt beteende så att avfallsmängden minskar. En större mängd av det avfall som ändå uppstår måste återanvändas och återvinnas. Kommunen ska underlätta för kommuninnevånarna att källsortera och för avfallshanteringen ska målet vara att så stor del av det insamlade avfallet återanvänds och återvinns.

Kommunen ska försäkra sig om att allt insamlat avfall behandlas på ett ekologiskt hållbart sätt.

Genom en avgift baserad på volym ges incitament att hålla nere avfallsproduktionen. Volymtaxan ska vara beroende på avfall, med en lägre taxa för det som går att omvandla till biobränsle. Vidare ska Nacka Kommun etablera anläggningar där avfall tänkt att bli biobränsle kan förbrännas samt omvandlas till fjärrvärme. Hela reformen är i stort en ren avgiftsväxling varför den totala kostnaden för avfallshantering ska ligga kvar på samma nivåer som tidigare. Ökade kostnader på grund av källsortering ska kvittas mot försäljning av fjärrvärme.

Kommunen har börjat med insamling av matavfall framför allt i villaområden. Det är angeläget att arbetet med en ökad matinsamling intensifieras. Det ska vara möjligt att separera matavfallet från övrigt avfall för samtliga kommuninnevånare oavsett vilken boendeform man har eller om byggnaden är av äldre datum. I flerfamiljshus ska fastighetsägare vara skyldig att ombesörja plats och separata kärl för alla fraktioner av hushållsavfall som den hushållsnära avfallsinsamlingen omfattar.

ÅTERVINNINGSCENTRALER

Tillgången till återvinningsstationer är fortfarande otillräcklig och på många ställen är det nästan omöjligt för invånarna att lämna sina förpackningar etc. om de inte har tillgång till bil. Kommunen ska följa utvecklingen med nya beslut kring hushållsnära förpackningsinsamling och börja tillämpa besluten skyndsamt. Det är orimligt att man ska behöva använda ett miljöbelastande färdssätt för att vara miljövänlig i sin avfallshantering. När nya bostadsområden byggs ska behovet av platser för insamling av förpackningar, matavfall etc. vara tillgodosett redan från början.

RABATTER FÖR BÅTTVÄTTAR

I kommunen finns ett stort antal fritidsbåtar, en betydande källa till föroreningar via miljöfarligt motorbränsle och användning av miljöfarliga bottenfärger. Vi vill uppmuntra till en mer hållbar båtkultur genom att föreslå hyresrabatter till de företag och föreningar i kommunen som inrättar borsttvättar, som är ett mer miljövänligt sätt att avlägsna påväxt.

VERKSAMHETSMÅL 2020

- Underhåll av natur- och kulturvärden ska ligga på en sådan nivå att värden inte går till spillo.
- Natur, naturmiljöer och parker ska integreras i samhällsplaneringen för att få ett socialt och ekologiskt hållbart samhälle.
- Att öka kunskapen om natur och miljö hos kommunens barn genom att alla låg- och mellanstadieelever ska få utbildning i Nacka Naturskola.
- All mark i kommunen som anses skyddsvärd ska vara naturreservat.
- Miljöfarligt utsläpp till Östersjön och sjöarna ska minska.
- Avfallsmängderna från hushåll och industri ska minska.
- Omhändertagande av dagvatten ska förbättras så att miljöpåverkan minimeras.
- Kommunen ska verka för att alla bostadsområden i kommunen har en fungerande källsortering och kompostering eller insamling av hushållsavfall. Vid nybyggnation ska matinsamling vara obligatorisk och för övriga fastighetsägare ska det krävas att anpassa avfallshanteringen efter beslut gällande hushållsnära förpackningsinsamling och i samband med det ordna matavfallssortering.
- Återvinningsstationer ska finnas nära alla bostadsområden och butiksentra.
- Varje kommundel ska ha en återvinningscentral, det saknas f.n. på Sicklaön.
- Trafiksäkerheten på vägnätet ska främjas, så att nollvisionen uppfylls. Nya gång- och cykelvägar ska komplettera de befintliga till ett sammanhängande nät, separerat från biltrafik.
- Vinterunderhåll av gångvägar och busshållplatser ska förbättras utifrån en feministisk strategi.
- Vinterunderhållet ska vara så bra att äldre och rörelsehindrade kan och vågar röra sig utomhus.
- Rabatter till företag och föreningar som inrättar miljövänliga båttvättar.

DRIFTBUDGETRAM 2020	
	Budget 2020
Nettokostnad, Vänsterpartiets förslag	-288,9
Jfr majoritetens ramförslag	-285,9

Kommentar till skillnader i driftbudget

Utveckling av Nacka naturskola	+1,0 Mkr
Nolltaxa Nacka naturskola för kommunens skolor	+2,0 Mkr

INVESTERINGAR

Kommunen har hittills varit mycket dålig på att själv vara miljövänlig vad gäller transporter och maskiner. Nu måste det ändras. Alla nya bilar och maskiner ska vara miljöanpassade och så långt det går drivas med förnyelsebara bränslen.

Satsningar på gång- och cykelvägar samt belysning ger ökad trygghet i trafiken och i samhället men ger också positiva miljöeffekter genom att många väljer att lämna bilen hemma. Därför finns det extra anledning att satsa på dessa åtgärder. För att öka tryggheten i bostadsområdena är det viktigt att satsa på belysning och annan upprustning av utemiljön. För att kunna beakta barnperspektivet måste siktet vara inställt på Säkra skolvägar. Bara då kan vi nå målen att fler lämnar bilen hemma.

Projekt	Kostnad Mkr
Reningsbassängen i Kyrkviken utgår. Istället löses reningen av dagvattnet med annan metod, i första hand genom reningstunnel till Ryssviken. Medel för projektering	+30
Trafiksäkerhetsfrämjande åtgärder med gång- och cykelbanor och belysning. Säkra skolvägar.	+10
Belysning och upprustning av utemiljö i bostadsområden för ökad trygghet	+5
Satsning på mindre infartsparkeringar (särskilt i Boo utanför Orminge)	+6
Underhåll av gångvägar, bl.a. för avrinning	+5
Anpassning av offentliga platser för att tillförsäkra personer med nedsatt rörelse- och orienteringsförmåga full tillgänglighet. Vänsterpartiet vill att kommunen uppfyller riksdagens beslut om tillgänglighet (och därmed lagen) och vill satsa ytterligare investeringsmedel på detta.	+10
Planering och ombyggnad av Gamla Saltsjöbadsvägen till gång och cykelstråk	+10
Cykelfrämjande åtgärder	+10

VÄNSTERPARTIET YRKAR
----

73. att verksamhetsmål, nettodriftbudget och investeringar för Natur- och trafiknämnden fastställs enligt Vänsterpartiets förslag
74. att naturreservat inrättas i Ryssbergen under 2020. Reservatet ska inkludera hela nuvarande obebyggda delen av Ryssbergen – ingen byggnation ska ske i området
75. att arbetet med reningsbassäng i Kyrkviken avbryts och att annan lösning används

SOCIALNÄMNDEN

Inom socialnämndens verksamhetsområde är idag nästan alla verksamheter konkurrensutsatta. Vänsterpartiet anser att det är fel väg att gå. Kommunen är inte tvungen att tillämpa LOV (Lagen om valfrihet) och vi anser att en mycket större del av verksamheterna borde drivas i egen regi. Införande av LOV medför att man flyttar över ansvaret för verksamheternas kvalitet till individen, alltså om insatserna inte fyller behoven beror det på att individen gjort fel val. Vi anser att politikerna ska ta ansvar för att all verksamhet håller god kvalitet och att brukarna har stort inflytande över stödets innehåll. Idag har brukarna möjlighet att välja mellan olika bolag men det finns ingen garanti för att de kan påverka biståndets innehåll. Den styrande majoriteten driver kravet på kundval ”in absurdum”. Ett exempel på det är att Socialnämnden nyligen fattade beslut om att införa kundval för särskilt boende inom LSS (Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade) trots att det inte finns några boenden att välja på. Bristen på LSS-boenden kommer att fortgå under många år framåt, vilket förvaltningens egen utredning visar som i praktiken innebär att det inte finns några sådana bostäder att välja emellan.

Vid kontroll av olika utförare har en hel del brister upptäckts vilket lett till varningar av mer eller mindre allvarlig karaktär. Det har t.ex. handlat om en alltför liten andel personal med adekvat utbildning samt bristande dokumentation. Det har också förekommit fall där företag anlitat ”målvakter” med lämplig utbildning för att kunna ansöka om auktorisation för att bedriva verksamheter inom den sociala sektorn. Det görs också betydligt färre lex Sara-anmälningar hos de privata anordnarna. Oftast har kontroller gjorts på förekommen anledning där de sannolikt funnits brister under en längre tid, mycket sällan finns resurser till stickprovskontroller.

De privata utförare som finns inom socialnämndens verksamhetsområde överkompenseras när det gäller momsens eftersom lönekostnader utgör en mycket stor del av kostnaderna. Kommunens egen beräkning är att de faktiska kostnaderna kan vara mellan 2 och 3 %. Nu kompenseras utförarna med 6 % vilket är helt orimligt. Många kommuner ger ingen momskompensation alls. Vi vill därför att den sänks till en rimlig nivå. För att kunna återfå en helhetssyn inom socialtjänstens område och för att bättre och mer effektivt kunna ge det stöd/hjälp som behövs för att stärka individens möjligheter till ett självständigt liv vill vi föra tillbaka de insatser som tidigare överförts till Arbets- och företagsnämnden.

FÖREBYGGANDE ARBETE

Inom kommunen finns idag många bra verksamheter inom socialnämndens område men de skulle kunna bli ännu bättre genom mera satsningar på förebyggande arbete. Exempel är återinförandet av fältassistenter, något som Vänsterpartiet drivit sedan länge. I Nacka finns en verksamhet som kallas Nackapolarna som i viss utsträckning har anställd personal med motsvarande utbildning och uppgifter. Vi vill utöka antalet utbildad personal i den verksamheten. Familjerådgivningen behöver också utvidgas och egenavgiften avskaffas. Ingen ska behöva avstå från dessa insatser av ekonomiska skäl. Andra exempel är fler bra träffpunkter för människor med behov av psykosocialt stöd, "tak-över-huvudet-garanti" och årliga barnbokslut där man belyser de beslut som tagits ur ett barnperspektiv. Det behövs också uppsökande verksamhet när det gäller att se till att personer med funktionsvariationer får den hjälp de behöver. Socialnämnden har fattat beslut om att göra en inventering avseende antalet hemlösa i Nacka och Vänsterpartiet har lagt en motion i kommunfullmäktige om uppsökande verksamhet när det gäller hemlösa. Nacka saknar idag ett eget akutboende utan köper plats främst i Stockholm och där vill vi att Nacka tar ett större ansvar för den gruppen.

I kommunfullmäktige har nyligen en ny strategi för ANDT-arbetet (alkohol, narkotika, doping och tobak) antagits men för att den ska få någon effekt krävs kraftfulla och omfattande förebyggande insatser. Det behövs en planering och adekvata mål som kan följas upp och utvärderas.

PERSONALENS ARBETSSITUATION

Socialarbetare över hela landet har larmat om vad nedskärningar leder till och det har varit många fall av hot. Överbelastning och personalomsättning leder knappast till en mera rättssäker behandling. Nacka har tidigare haft relativt låg personalomsättning och även låg sjukskrivning. Det senaste året har dock både personalomsättningen och sjukskrivningarna ökat och det finns fortfarande en hel del vakanser som inte har kunnat besättas vilket är mycket oroande. Under 2018/19 har drygt 50% av personalen inom Barn och Ungdom bytts ut vilket har inneburit stora påfrestningar för dem som har stannat kvar i form av ökad arbetsbelastning samt inläringstid för nya anställda. Även organisationen drabbas då det går mycket kraft till att besätta vakanta tjänster. Till det skall läggas en betydande ökning av antalet orosanmälningar vilket ytterligare har ökat arbetsbelastningen och därmed risken för att de som söker hjälp drabbas på olika sätt.

Dels drabbar det människor som har stort behov av stöd för att klara sitt dagliga liv och dels gör det arbetssituationen ohållbar för de socialsekreterare som finns kvar. Kommunen har tvingats använda inhyrd personal i ett antal fall vilket innebär stora kostnader och sämre kontinuitet. Det har också bidragit till underskottet som socialtjänsten uppvisar. Det innebär en risk för att ännu fler säger upp sig om de kan erbjudas bättre arbetsvillkor någon annanstans.

SITUATIONEN FÖR PERSONER MED FUNKTIONSVARIATIONER

Länsstyrelsen har kritiserat kommunens riktlinjer för bistånd för att de ligger på en miniminivå. Vänsterpartiet vill ha en generösare bedömning. Det här är ofta människor som har svårt att ta tillvara sina rättigheter. De har ofta behov av mer hjälp än det de uppger. Tillgänglighetsrådet (tidigare rådet för funktionshindre) bevakar mera generella frågor men blir ofta bortglömda som remissinstans. Deras ställning måste stärkas t.ex. genom att ge ledamöterna sammanträdesarvoden och genom en ökad politisk representation.

Antalet LSS-boenden i kommunen är otillräckligt. Ytterligare platser måste skapas genom om- eller nybyggnad. Att erbjuda brukarna boende i andra kommuner är oftast inte en bra lösning eftersom det t.ex. försvårar för dem att ha kontakt med sina anhöriga. Nacka har 34 personer (2019) som bor i LSS-boenden utanför kommunen varav ca hälften uppfattas vilja flytta till Nacka. Kommunen bedömer att det finns ett behov ca 200 nya LSS boenden fram till 2035. Samtidigt växer kommunen och Nacka bygger stad med nya bostäder och infrastruktur med bl.a. tunnelbana. Vänsterpartiet vill att kommunen ska ha som mål att alla som idag bor i LSS-boende utanför kommunen inom 5 år skall få möjlighet att bo i Nacka och då i kommunalt drivna boenden.

INSATSER FÖR UNGA OCH UNGA VUXNA

Ungas psykiska ohälsa och användningen av alkohol och narkotika är oroande. Familjecentralen i Fisksätra och Horisonten i Boo är viktiga verksamheter men de skulle behöva ha ett närmare samarbete med skolorna. Skolhälsovården behöver byggas ut med fler kuratorer och psykologer och den alkohol- och drogstrategi som finns bör kompletteras med ett alkohol- och drogprogram som uppdateras kontinuerligt och tillämpas av samtliga skolor och fritidsgårdar. Fritidsgårdarna ska utgöra navet i den verksamhet som behöver byggas upp kring fältassistenter/Nackapolarna. Dessa skulle kunna ha sin bas på Fritidsgårdarna och arbeta nära den verksamheten, så som det beskrivs under avsnittet Fritidsnämnden/Fritidsgårdarna i kommunen. De anställda på fritidsgårdarna ska inte ha den roll som uppsökande och utåtriktat arbete innebär. Vi ser idag att det i flera av kommunens olika bostadsområden som Boo och Älta finns ungdomsgång som driver runt och stör

och oroar andra boende i området. Det saknas uppsökande vuxna ute på fältet som tidigt kan fånga upp och identifiera dessa ungdomar i syfte att nå dem och upprätta en dialog för att på sikt kunna motverka utanförskap, kriminalitet och droganvändning. Vänsterpartiet vill att kommunen gör en ordentlig kartläggning av omfattningen av gängen med syfte att försöka fånga upp dem och se vilket stöd som kan behövas för att bryta utanförskap och drogmisbruk.

En tjänst som barnombud behöver tillsättas. Nacka kommun ska ha barnperspektivet med i alla utredningar, men vi menar att det behövs mer. Barnombudet är i barn och ungas tjänst, även i situationer som t.ex. omhändertaganden, som främst rör vuxna. En ytterligare utveckling av Barnhuset behöver presenteras.

EKONOMISKA BIDRAG TILL ORGANISATIONER

Socialnämnden lämnar varje år ekonomiska bidrag till olika organisationer som arbetar med barn och ungdomar. Ett exempel är BRIS. Jämfört med andra kommuner ger Nacka relativt låga bidrag. Vänsterpartiet anser att Nacka är en så pass rik kommun att man skulle ha råd att bidra lite mera till dessa organisationers verksamhet.

VERKSAMHETSMÅL 2020

- Förebyggande och uppsökande socialt arbete med vuxna, barn och ungdomar samt hög kvalitet i detta arbete ska minska behovet av stödresurser och institutionsplaceringar.
- Alkohol- och drogmisbruk ska motverkas genom kontroll, förebyggande arbete, upprättande av samt uppföljande av alkoholpolitiskt program.
- Behov av stöd och insatser för barn och unga i utsatta situationer, ska utredas snabbt. Ett barnbokslut ska göras varje år för att följa upp kommunens insatser.
- Föräldrar och andra anhöriga till personer med funktionsvariationer ska erbjudas råd och stöd.
- Utökad antal platser i LSS-boenden skapas inom kommunens gränser.
- Ett tak över huvudet-garanti införs. Ingen ska behöva vara hemlös!
- All personal inom samtliga verksamheter, oavsett om de drivs i egen regi eller av privata anordnare, inom nämndens verksamhetsområde ska ha goda kunskaper om diskrimineringsgrunderna och om hur man kan arbeta för att motverka att diskriminering förekommer.
- Andelen inhyrd personal ska minskas med målet att den ska vara noll 2022.

DRIFTBUDGETRAM 2020

	Budget 2020
Nettokostnad, Vänsterpartiets förslag	-854,4
Jfr majoritetens ramförslag	-831,6

Ökade resurser för socialpsykiatriverksamhet, inklusive uppsökande verksamhet	+3,0 Mkr
Ökade resurser för förebyggande barn- och ungdomsverksamhet och annat nätverksarbete med socialtjänst, skola, förskola, fritid och polis (se även under fritidsnämnden)	+2,0 Mkr
En barnombudstjänst inrättas	+1,0 Mkr
Stöd till utsatta kvinnor med komplexa problem ska prioriteras och ges ökade resurser	+2,0 Mkr
Resurser för uppsökande verksamhet för övergångsboende för hemlösa samt tak över huvudet-garanti	+1,0 Mkr
Ökade ekonomiska bidrag till olika organisationer som arbetar med barn och ungdomar	+1,0 Mkr
Kompensation för löne- och prisökningar för att undgå nedskärningar. Detta ger i längden bättre arbetsmiljö och mindre behov av inhyrd personal	+8,0 Mkr
Satsningar inom förbyggande arbete och tidiga insatser	+4,0 Mkr
Egenavgiften för familjerådgivning tas bort	+ 0,3 Mkr
Ökade resurser för ledsagning och avlastning inom LSS och socialtjänsten	+0,5 Mkr

INVESTERINGAR

Projekt	Kostnad Mkr
Inrätta fler platser i LSS-boenden. Projektera under 2020. Finns budgeterat under Kommunstyrelsen	

VÄNSTERPARTIET YRKAR:
----

76. att verksamhetsmål, nettodriftbudget och investeringar för socialnämnden fastställs enligt Vänsterpartiets förslag
77. att alla checksystem och kundval inom nämndens verksamhetsområde avskaffas och ett nytt resurstilldelningssystem utarbetas
78. att ta bort egenavgiften för familjerådgivning
79. att initiativrätt för tillgänglighetsrådet införs
80. att upprätta alkohol- och drogpolitiskt handlingsprogram
81. att återinföra fältassistenter alternativt utöka polarverksamheten med motsvarande tjänster inom varje större bostadsområde
82. att en barnombudstjänst inrättas
83. att införa tak över huvudet-garanti
84. att återföra försörjningsstödet till Socialnämnden

UTBILDNINGSNÄMNDEN

Skolorna i Nacka håller övervägande god kvalitet. Genomsnittsbetygen är bland de högsta i landet men det garanterar inte att utbildningen på de olika skolorna är likvärdig. Utredningar har visat att friskolor sätter högre betyg än kommunala skolor trots att eleverna inte har bättre kunskaper. Och vi har inte full insyn i hur skattepengarna används i skolor och förskolor som drivs i andra driftsformer än den kommunala.

Det marknadsstyrda skolsystemet, det vill säga att marknad i stället för behov styr skolan, gör det i princip omöjligt för Utbildningsnämndens politiker att över huvud taget besluta om sådant som rör skolornas verksamhet. Även för den kommunala skolproduktionen är möjligheterna att påverka relativt små eftersom mycket av besluten ligger hos de enskilda skolorna. Det innebär att man frånsäger sig det politiska ansvaret för en god och likvärdig utbildning för alla kommunens elever. Våra förslag syftar till en likvärdig skola där alla ska ha samma möjligheter. Därför bör skolan vara en kommunal angelägenhet så länge den inte är statlig.

Sedan tidigare ranking har Nacka förbättrat sin ställning totalt vilket är bra. Det finns dock ett par områden där det försämrats. Det är när det gäller resurstilldelning och lärartäthet där man ligger på plats 216 respektive 268 (av 290) något vi ser allvarligt på. Det är områden som är mycket viktiga om Nacka ska vara en attraktiv kommun både när det gäller att rekrytera lärare och förskollärare och när det gäller elevers skolresultat i framtiden.

INFÖR RÄTTVIS HYRA FÖR LOKALER

Idag betalar skolorna hyra till Fastighetskontoret. Skolpengen, det belopp skolan får för varje elev är lika för alla skolor. Samtidigt är hyreskostnaderna väldigt olika skolor emellan. Vissa skolor betalar mer än dubbelt så mycket som andra, som mest över 40%, som lägst ca 13%. I praktiken innebär det att hyran förhindrar en likvärdig utbildning, resurserna som är kvar när hyran betalats är så olika. Vänsterpartiet har länge krävt att hyran inte ska betalas av skolpengen.

BYGG FÖRSKOLOR OCH SKOLOR EFTER BEHOV

Nya skolor och förskolor behöver byggas utifrån den ökade befolkningsmängden. Vänsterpartiet anser inte att det alltid är en lösning att bygga ut redan befintliga skolor för att möta behovet. Det leder till minskat utrymme för barnen och eleverna, större klasser och större arbetsbelastning för personalen.

Fler kommunala högstadieplatser behövs i Saltsjö Boo - antingen en utbyggnad av befintliga skolor eller en ny högstadieskola. I Fisksätra lades högstadiet ner för ett tiotal år sedan vilket i förlängningen medfört att nu hela Fisksätra skola lagt ner. Det finns stort behov av en kommunal skola med F-9 i Fisksätra och begär att en sådan skola öppnas.

Vänsterpartiet vill att kommunen själv tar ansvar för att bygga ut skolan efter behov. Idag uppmuntras och inbjuds istället privata skolanordnare att etablera sig och bygga ut i Nacka. Det leder i förlängningen till ökad segregation och ökade kostnader.

Barn i förskoleåldern och elever i grundskolan ska garanteras förskole- och skolplats i närheten av bostaden. Det ska finnas förskolor och skolor av god kvalitet i alla delar av kommunen där det bor människor. Det ska inte vara möjligt att lägga ner förskole- eller skolverksamheten i ett område på grund av att många elever väljer skolor utanför närområdet. Varje område i kommunen ska ha kommunala förskole- och skolalternativ att lita på. Detta innebär att de måste finnas kvar även vid tider av sviktande elevunderlag eller söktryck. De barn som bor ensligt ska ha rätt till skolskjuts.

SKOLA OCH FÖRSKOLA SKA VARA HELT AVGIFTSFRI

Det är viktigt att skolan är avgiftsfri. Som det är nu räknas det ständigt med att föräldrar ska bidra med pengar till allt från friluftsdagar till bidrag till klasskassan. Vi vet också att det finns friskolor där föräldraföreningen skjuter till pengar till olika aktiviteter. Avgifter för föräldrarna som visserligen är ”frivilliga” men i praktiken inte blir det eftersom systemet ju bygger på att alla bidrar. Här kan det handla om ganska mycket pengar men även små upprepade avgifter kan vara betungande för familjer. Vänsterpartiet accepterar inte att några avgifter alls tas ut i skolan. En kontroll och uppföljning av hur skolorna efterlever avgiftsfriheten behövs. Dessutom ska en kommunal strategi tas fram, vilken skolor kan luta sig mot. Denna strategi ska varje skola ha på sin hemsida så att föräldrar tydligt kan se att det inte förväntas att man ska betala för olika aktiviteter.

MOTVERKA DISKRIMINERING I FÖRSKOLAN

Förskolan och skolan ska vara delaktiga i en fostran där barn utvecklas till en jämställd syn på könen. Förskolan och skolan ska också verka för att inte uppfattningen om familj och relationer utgår från ett snävt perspektiv. För att åstadkomma en förbättring behövs fortbildning och handledning för skolornas personal. Grunden för en förändring av strukturer i samhället måste börja redan i förskolan. Vi vet att Nackas pedagoger gör ett fantastiskt jobb och vill att kommunen ska ge stöd i normkritiskt arbete för pedagoger.

Som i alla verksamheter behövs också ett ständigt pågående arbete med att implementera diskrimineringsgrunderna. Det måste också lyftas fram och betonas exempelvis i de likabehandlingsplaner som är obligatoriskt att ha i skolorna.

KVALITET PÅ FÖRSKOLORNAS VERKSAMHET

Förskolans verksamhet ska utgå från barnens och föräldrarnas behov. Det måste finnas förutsättningar för god omsorg och pedagogisk verksamhet. Det innebär bland annat att det inte får vara för stora enheter, särskilt gäller det de minsta barnen och att det behöver finnas personal med adekvat utbildning på alla avdelningar. Det innebär också att barnen ska ha tillgång till en stimulerande utemiljö med tillräckligt stora lektytor. Vänsterpartiet vill ha mindre barngrupper för att varje barn ska få förutsättningar att utvecklas utifrån sina egna förutsättningar. Vi tillför medel för att öka personaltäteten.

Bristen på utbildad personal inom förskolan är ett stort problem. Enligt Skolverkets statistik ligger förskolorna i Nacka under riksgenomsnittet med avseende på nästan samtliga jämförda parametrar. Här behöver omfattande insatser göras. Vänsterpartiet vill att samtlig personal ska ha adekvat utbildning för sin uppgift. Goda förutsättningar till vidareutbildning av personal ska ges. På varje förskola måste det finnas förskollärare. Samtidigt är det viktigt att förskolorna ges förutsättningar för en god arbetsmiljö så att personalen stannar kvar. Detta kan exempelvis uppnås genom att ha hand om färre barn per anställd. Enligt Skolverkets statistik är Nacka en av de svenska kommuner som ligger över riktmärket för antal barn per småbarnsgrupp. Detta vill vi åtgärda genom att skjuta till mer resurser till förskoleverksamheten. Vänsterpartiet delar Förskoleupprorets (#pressatläge) och Lärarförbundets krav på tydliga och tvingande riktlinjer för förskolor.

Vi ser hur sjuktalen ökar och att förskolebarn i låg ålder tvingas in i skadligt stora grupper. Nacka kommun är inte på något sätt förskonat från denna problematik. Det finns även tydliga och tilltagande indikationer på att allt fler förskolor trixar genom att dela upp i mindre grupper inom avdelningar under delar av dagen, för att tillgodogöra sig statsbidrag. Denna praxis är helt i strid med Skolverkets intentioner och skadlig inte bara för anställda men också våra barn.

Vi vill motverka att förskolepersonal hamnar i ett läge med otrygga tidsbegränsade anställningsformer. Om personalgruppen är stabil blir också barnen tryggare.

Vi har också motionerat om att förbättra kompetensen när det gäller elever med neuropsykiatriska funktionshinder, en grupp som ökat och ökar kraftigt.

Det finns många hälso- och kvalitetsvinster i att barn kan vistas ute mycket. Det finns flera pedagogiska inriktningar, t.ex. Friluftsförbundets Ur och Skur-pedagogik, där pedagogiken utgår ifrån utomhusvistelse. Det innebär att det behövs gårdar som är tillräckligt stora och pedagogiskt utformade och närhet till naturmiljöer vid förskolorna.

UTÖKA JÄMFÖRAREN

Genom att ställa upp på de gemensamma policyer och projekt som organisationen för kommunens egna skolor, "Välfärd skola", erbjuder alla skolor blir det lättare för elever som flyttar och/eller byter skola att få en sammanhållen och likvärdig skolgång. Därför är det viktigt att samtliga skolor redovisar i Jämföraren vilka samarbetsytor man har med kommunen. Det kan gälla exempelvis alkohol- och drogsamordning, likabehandling, normkritisk pedagogik eller IT-strukturer.

Jämföraren behöver också utökas med flera parametrar för att tydliggöra vad för sorts tanke skolan har med sin verksamhet. Förutom ovanstående behöver det framgå vilken tillgång till elevhälso-personal skolan har, hur skolbiblioteket är bemannat och om det finns anställda IT-pedagoger på skolan.

ÖKA LIKVÄRDIGHETSGARANTIN

Det går bra för de flesta elever i Nacka men det finns också eftersatta områden. Insatser måste till så att alla klarar grundläggande behörighet. Studiehandledning i olika ämnen på olika modersmål måste också finnas för att nyanlända ungdomar, som kommit till Sverige under grundskolans senare år, ska ha möjlighet att nå kunskapskraven i olika ämnen. Uppföljning av skolornas insatser måste göras, eftersom insatserna ser mycket olika ut på olika skolor. Vi föreslår därför en stor höjning av medlen till likvärdighetsgarantin. Vi vill också göra en allmän satsning på fler vuxna i skolan och menar att dessa medel bör användas till annan personal än lärare, t.ex. fritidsledare som kan vara stöd för elever på raster.

LÄRARLEDD LÄXHJÄLP FÖR ALLA ELEVER

För att skolan ska bli mer jämlik föreslår vi att det satsas på läsläsning på skoltid. Vi förespråkar en skola, där all utbildning sker på skoltid och med utbildade lärare. Alla måste få samma chans att klara skolarbetet. Det är inte en politisk utan en pedagogisk fråga.

När man jämför skolbiblioteken i alla Sveriges kommuner kommer alltid Nacka långt ned i botten. Skolbiblioteken, som vi vill ska finnas på varje skola, har en viktig funktion att fylla även i dagens skola där man söker information på Internet. De ska ha ett rikt utbud av skönlitteratur och referenslitteratur och ha utbildad personal. För mindre skolor kan kanske skolbiblioteksfunktionen upprätthållas genom en särskild bokbuss. Lagen om skolbibliotek måste efterföljas.

EN TRYGG SKOLGÅNG FÖR ALLA ELEVER

De flesta elever i Nackas skolor säger att de känner sig trygga i skolan men det gäller inte alla. Många utsätts också för sexuella trakasserier och övergrepp. Här behövs mera insatser. Främst behövs fler vuxna som finns i elevernas närhet även på raster. Runt en femtedel av alla elever har uppgett att de blivit mobbade i skolan. Det ska inte få förekomma alls och det är självklart att det förutom allt lidande leder till försämrade skolresultat och ibland även till att elever inte orkar gå till skolan. Vänsterpartiet vill satsa mer resurser på personal i skolorna som är med eleverna på rasterna. Vi vill också förstärka skolhälsovården. De metoder som används i arbetet mot mobbing

ska vara vetenskapligt beprövade och den personal som arbetar med dem ska ha fått adekvat utbildning.

Skolhälsovården har flera viktiga funktioner. Tillgången till skolsköterska och kurator är inte lika i alla skolor och finns sällan under hela tiden eleverna är i skolan. Tillgång till psykolog är på många skolor näst intill obefintlig. Här behövs mera resurser och krav på att dessa viktiga funktioner ska finnas på skolan. Bland de elever som inte når kunskapskraven finns sannolikt ett antal som behöver stöd från exempelvis kurator för att kunna klara sin skolgång.

I kölvattnet av debatten om sexuella trakasserier har även omfattningen i svenska skolor uppmärksamats. Det är i skolan de flesta övergrepp på unga sker. Detta är helt oacceptabelt. Vi vill att ett omfattande värdegrundsarbete inleds där samtycke och könsnormer diskuteras.

Tyvärr lär en förändring av attityder inte ske över en natt och därför vill vi att flickor och unga kvinnor erbjuds att lära sig feministiskt självförsvar som en möjlighet att möta det manliga våld som är ett av resultaten av det patriarkala samhälle vi lever i.

FERIESKOLA

Nacka kommun ska erbjuda ferieskola under tre veckors tid för elever som inte är behöriga till gymnasiet samt för nyanlända ungdomar. Vi vet ju att ungdomar som inte fullföljt gymnasiet har mycket svårt att hitta ett fast jobb.

EN BRA SAMORDNING FÖR SKOLVÄLKOMNANDE AV FLYKTINGAR

Många av de flyktingar som kommer till kommunen är barn och ungdomar. Deras skolgång måste säkras som ett mycket viktigt led i integrationen. Att de får förutsättningar att så snabbt som möjligt lära sig svenska är naturligtvis viktigt men det behövs också här behövs samordning och satsning på modersmålsundervisning. För de gymnasieelever som går på Språkintröduktionsprogrammet, oavsett var, är det viktigt med kontinuerlig uppföljning och stöttning.

INSATSER FÖR BARN MED BEHOV AV SÄRSKILT STÖD

Allt fler skolelever från Nacka placerades tidigare utanför kommunen, bland annat på Magelungen. Kostnaderna för sådana placeringar är mycket stor. Kommunen har nu återigen startat särskilda undervisningsgrupper för att kunna ta hand om dessa elever på hemmaplan. Det är bra men åtgärderna är fortfarande otillräckliga och mycket olika i olika skolor. Här behövs också utbildnings-satsningar för personal som arbetar i dessa grupper.

Detsamma gäller så kallade hemmasittare, d.v.s. ungdomar i skolpliktig ålder som inte kommer till skolan eller har omfattande frånvaro som inte beror på sjukdom. När det gäller den gruppen har det inte gått att få en säker uppgift om hur många de är. Alltför mycket ansvar lämnas över till de enskilda skolorna vilket lett till att en del elever får bra stöd och andra i stort sett inget alls.

Kommunen måste ta ett politiskt ansvar för att tillräckliga resurser finns, både när det gäller ekonomi och tillräckligt med personal med adekvat utbildning för att ge även dessa elever en god utbildning. Många kommuner har också valt en modell med arbetsgrupper som även har personal från socialtjänsten för att arbeta med dessa ungdomar.

Det behövs också resurser för vidareutbildning av lärare för att kunna upptäcka, och ge stöd till, barn med neuropsykiatriska funktionsvariationer tidigt. Andelen elever med neuropsykiatriska funktionshinder ökar i hela landet. Många av dem kan klara skolan med gott resultat om de får anpassat stöd som att t.ex. få gå i mindre undervisningsgrupper. Det skulle underlätta skolgången för många barn och ungdomar och de mera generella åtgärderna är ofta sådana som gynnar stora grupper av elever.

Förutom arbetet med eleverna med neuropsykiatriska funktionsvariationer behöver också skollokaler anpassas så att de är trygga och ändamålsenliga för dessa elever. Därmed blir de i de flesta fall goda lokaler även för övriga elever. Detta är en investering som får göras under ett antal år framöver.

VERKSAMHETSMÅL 2020

- För att uppnå likvärdighet ska skolornas lokalhyra tas bort från skolpengen. Lokalhyran ska finansieras via anslag.
- Barn till arbetslösa ska ges full rätt till barnomsorg.
- Personalen inom förskolan och skolan ska ha kunskaper om hur könsroller skapas och hur de själva är en del av det. Stöd för detta arbete ska erbjudas av kommunen.
- Personalen inom förskolan och skolan ska ha goda kunskaper om diskrimineringsgrunderna och om hur man kan arbeta för att motverka att diskriminering förekommer.
- Modersmålsundervisningen ska ha en sådan omfattning och kvalitet att varje elev med annat modersmål än svenska snabbt ska komma vidare i studier eller arbete.
- Skolan ska ha uppdaterade och av kommunen uppföljda likabehandlingsplaner där ett led i genusarbetet ska vara att erbjuda sina kvinnliga elever möjlighet att lära sig feministiskt självförsvar. Diskrimineringsgrunderna har en framskjuten plats.
- Alla mellanstadieelever ska erbjudas att delta i öppen fritidsverksamhet i skolans närhet. Detta ska gälla även på lov.
- Inga avgifter får tas ut för friluftsdagar och andra delar av skolverksamheten.
- Stödinsatser tidigt i grundskolan för att ge alla elever möjligheter att klara behörighetskraven till gymnasieskolan. Satsningar på studie- och yrkesvägledning för nyanlända gymnasieungdomar.
- All personal i skola och förskola ska ha relevant utbildning för sin arbetsuppgift, minst 50% i förskolan ska ha pedagogisk högskoleutbildning.

DRIFTBUDGETRAM 2020	
	Budget 2020
Nettokostnad, Vänsterpartiets förslag	-2990,5
Jfr majoritetens ramförslag	-2917,5

Kommentar till skillnader i driftbudget

Resursförstärkning inom förskolan för ökad personaltäthet	+9,0 Mkr
Ytterligare en utbildningsgrupp för barnskötare som på betald arbetstid studerar till förskollärare, lönekostnad (utbildningskostnaden får statligt stöd)	+2,0 Mkr
Resursförstärkning inom skolbarnsomsorgen för ökad personaltäthet	+5,0 Mkr
Kompensation för löne- och prisökningar för att undgå nedskärningar	+25,0 Mkr
Extra stöd till barn med behov av särskilt stöd - förstärkning av likvärdighetsgarantin	+13,0 Mkr
Full rätt till barnomsorg för barn till arbetslösa	+2,0 Mkr
Vidareutbildning av lärare avseende neuropsykiatriska funktionsvariationer	+2,0 Mkr
Satsning på skolbiblioteken	+2,0 Mkr
Förbättring av modersmålsundervisning och undervisning i svenska som andraspråk	+5,0 Mkr
Resurser för ferieskola	+2,0 Mkr
Satsning på skolhälsovården - kuratorer och skolpsykologer	+6,0 Mkr

VÄNSTERPARTIET YRKAR:

85. att verksamhetsmål, nettodriftbudget och investeringar för Utbildningsnämnden fastställs enligt Vänsterpartiets förslag
86. att budget för exploateringsverksamheten och väsentliga investeringsprojekt för Utbildningsnämnden fastställs enligt Vänsterpartiets förslag
87. att alla checksystem och kundval inom nämndens verksamhetsområde avskaffas och ett nytt resurstilldelningssystem utarbetas för barnomsorg och grundskola
88. att Kommunfullmäktige ger utbildningsnämnden i särskilt uppdrag att utreda och föreslå en modell där skolorna kompenseras för hyran utanför skolpengen
89. att uppdra åt Utbildningsnämnden att följa upp det normkritiska arbetet på alla kommunens förskolor och skolor.
90. att uppdra åt Utbildningsnämnden att följa upp arbetet mot mobbing och annat arbete med diskrimineringsgrunderna på alla kommunens förskolor och skolor.
91. att uppdra åt Utbildningsnämnden att kartlägga omfattningen av hemmasittare på alla kommunens skolor och kartlägga hur skolorna arbetar med frågan.
92. att barn till arbetslösa ges full rätt till barnomsorg
93. att fastställa att inga avgifter får tas ut som rör skolans verksamhet
94. att se till att barngrupper blir mindre i förskola och skola
95. att se till att alla förskolor har tillgång till en utemiljö som möjliggör pedagogiker och aktiviteter som är baserade på utomhusvistelse

ÄLDRENÄMNDEN

ÄLDREPLAN

Andelen äldre kommer att öka. De kommer att leva längre och vara friskare längre upp i åren med nya krav, behov och förväntningar. Kommunen ska ta sitt ansvar för planering och försörjning av äldreomsorg. Vänsterpartiet vill att en äldreplan utarbetas och används i kommunen. Äldreplanen ska långsiktigt peka ut färdriktningen och styra utvecklingen samt tydliggöra förutsättningarna för kommunens äldreomsorg, såväl på kort som lång sikt. Resurserna som kommunen satsar på äldreomsorgen ska med hjälp av planen prioriteras på ett sätt som stämmer överens med de behov och önskemål som finns. Mångfald betyder för oss inte antalet utförare utan att insatser kan utföras på olika sätt utifrån vars och ens behov. Därför är det viktigt att det finns en plan att följa som kan planera insatserna och ge trygghet för våra äldre kommuninvånare som blir allt fler. Men trygghet för äldre handlar om så mycket mer än äldreomsorg. I äldreplanen ska även beskrivas hur bostäder, tillgänglighet, aktiviteter, mötesplatser och det förebyggande hälsoarbetet ska utvecklas för den som är äldre. Med anledning av de ökande dödstalen i suicid behövs ett arbete med suicidprevention påbörjas. Självklart ska föreningar och organisationer som engagerar sig i äldre frågor involveras i arbetet med planen så att den utformas efter medborgarnas behov och önskemål.

ALLT FLER BLIR ALLT ÄLDRE

Att fler människor blir äldre medför att fler hinner drabbas av demenssjukdomar och/eller bli multisjuka. Inom vård och omsorg råder personalbrist redan nu, och om arbetssituationen inte förbättras riskerar den att bli mycket större i framtiden. Kraven på personalens utbildning och kompetens ökar.

När Nacka nu bygger stad anser Vänsterpartiet att det är viktigt att tillgodose behovet av hyreslägenheter för äldre. Seniorboenden, servicehus och trygghetsboenden är inget som kommunen idag kan erbjuda äldre personer i tillräcklig utsträckning. De seniorboenden som finns i Nacka utgörs enbart av bostadsrätter. Äldre som bor kvar hemma i en bostadsrätt kan hamna, och har så gjort, i en svår situation då deras bostadsrätt räknas som en ekonomisk tillgång, samtidigt som man inte har råd att bo kvar.

Vid biståndsbedömning för en plats på äldreboende är kraven för höga. För att överhuvudtaget komma i fråga för en plats måste den sökandes omsorgsbehov vara orimligt stort. Även om Vänsterpartiet vill att det finns andra typer av boenden också för äldre så behövs fler äldreboenden byggas för att kunna tillfredsställa behoven. Det är också viktigt att ta större hänsyn till den enskildes önskan om att få plats på ett äldreboende när biståndsbedömningen görs.

Det är viktigt att boende erbjuds i Nacka. Att erbjuda brukarna boende i andra kommuner är oftast inte en bra lösning eftersom det t.ex. försvårar för dem att ha kontakt med sina anhöriga.

Det är en tragedi för de som idag bor på det kommunala äldreboendet i Älta centrum när det måste läggas ner och de boende flytta. Med den korta tid som står tillförfogande så finns ingen möjlighet att bygga ett ersättningsboende i Stensö. Vi vill dock att äldreboenden drivs i kommunal regi och när det byggs nya äldreboenden, t.ex. som i Älta centrum, så ska kommunen driva det.

FLER PLATSER I OLIKA SORTERS BOENDEN

Ensamhet och begynnande skröplighet bör kunna mötas och motverkas redan innan man kvalar in för nuvarande seniorboende. Vi ser idag en ökande psykisk ohälsa hos äldre bland annat på grund av ofrivillig ensamhet. Dödstalen i suicid ökar oroväckande mycket i den här gruppen.

Det är inte rimligt att det bara finns ”traditionella” äldreboenden.

Vi behöver t.ex. **kollektivhus** dit man kan flytta redan innan man blir gammal och sjuk och där man själv fortfarande kan delta i viss gemensam matlagning, städning och annat.

Mittemellanboende, likt de tyvärr avskaffade servicehusen med gemensam restaurant/matsal, där det finns personal för tillsyn och t.ex. hjälp med städ och tvätt men inte dygnetruntvård. När man blir i behov av dygnetruntvård på grund av sviktande hälsa eller demens som gör att man inte klarar sig själv får man flytta till ett vanligt särskilt boende.

Denna typ av boende kan vara ett alternativ till hemtjänst.

Fler platser i särskilda boenden för äldre med anständig standard och mer hemkänsla. Ex: I stället för ett rum på 35 kvadratmeter borde det gå att avskilja ett litet sovrum, ett vardagsrum integrerat med kokvrå och ett badrum.

KOMMUNAL HEMTJÄNST

Vänsterpartiet kräver en kommunalt driven hemtjänst som alternativ till privata vinstdrivande företag. Det är rimligt att invånarna får möjlighet att välja kommunal hemtjänst om de skulle önska detta.

Äldreomsorg bör bedrivas i kommunal regi. Det är viktigt med bättre insyn i vården. Verksamheterna ska sträva efter att göra de äldre delaktiga och öka valfriheten inom alla områden. Vi betraktar inte dagens system i Nacka, där man får välja företag, som någon egentlig valfrihet utan menar att det är innehållet i vården som är det viktiga. Undersökningar visar dessutom att det i de allra flesta fall inte är de äldre själva som väljer utan oftast anhöriga och i vissa fall t.o.m. en biståndshandläggare.

En hemtjänstverksamhet i kommunal regi ger flera fördelar. Kommunen kan stämma av kostnaderna och därmed checkbeloppen till de privata anordnarna. Kommunen kan också bli en kvalitetstrendsättare som de privata anordnarna måste nå upp till. En egen kommunal hemtjänst kan också vara ”ickevalsalternativet” för de äldre som inte kan eller vill välja anordnare.

BÄTTRE INSYN

Hemtjänstverksamhetens kvalitet får vi veta väldigt lite om. Det är en verksamhet som mer än andra kräver en tillit mellan personalen och brukaren, därför fyller de så kallade kundenkäterna en bra funktion för den informationen. Men vi behöver veta mer om verksamheterna än bara ”kundnöjdhet”. Vi behöver kvalitetskriterier som är baserade på vad företagen ska göra hemma hos brukaren.

Det har också förekommit fusk i redovisningar från hemtjänstföretag som kommunen har otillräckliga rutiner för att följa upp enligt Vänsterpartiet. Så länge vi anlitar privata företag för att utföra tjänster bör vi ha insyn och kontroll så att vi vet säkert att uppdragen genomförs så som de får ersättning för att göra.

GOD SOCIAL MATSITUATION

Måltidens sociala funktion är viktig och de som vill ska kunna få sällskap i samband med måltid.

MER PERSONAL TILL VÅRD OCH OMSORG

Behovet av vård- och omsorgspersonal kommer att öka. Vårdutbildningarna behöver verksamhetsförlagda utbildnings- och praktikplatser. En halvtidstjänst som utbildningssamordnare bör skapas. Auktorisationsvillkoren för privata anordnare kan behöva ändras.

Men redan nu behövs rejäla resursförstärkningar på seniorboendena. För att kontinuiteten ska bli bättre måste tillsvidaretjänsterna bli fler.

En för många äldre viktig fråga, förutom att det handlar om hälsan, är att få komma utomhus varje dag. Både hemtjänst och äldreboenden ska vara så bemannade att det är möjligt att erbjuda det för de som så önskar.

För att en demenssjuk person ska känna trygghet är det viktigt att vårdpersonalen i så stor utsträckning som möjligt är densamma dag för dag. Med dagens system med en bemanningspool, där personalen får gå in och arbeta på olika ställen olika dagar, uppstår problem. Personalen hinner aldrig lära känna de boende och de boende vet oftast inte vem som är vem. Att behöva säga ”Jag är bara vikarie” är inte bra för vårdpersonalen men i all synnerhet inte för den demenssjuke. Mer fast stationerad vårdpersonal med adekvat utbildning på äldreboendena är ett måste.

Vänsterpartiet vill att kommunen ställer krav på kollektivavtal hos alla företag som ges auktorisation att bedriva verksamhet med skattefinansierade pengar inom Nacka. Vi anser att införandet av kollektivavtal skulle begränsa antalet aktörer vilket vi ser som positivt. Många hemtjänstföretag vill idag inte tillsvidareanställa, utbilda eller kvalitetssäkra sin omvårdnad, då de upplever ekonomiska risker att göra dessa satsningar.

KONTINUERLIG PERSONALUTBILDNING.

Vidareutbildning i svenska på betald arbetstid för dem som inte har svenska som modersmål.

Ju äldre man blir desto större risk är det att man inte hör och/eller förstår vad vårdpersonal som inte har svenska som modersmål säger. Och jobbar man nästan enbart med kollegor som inte heller har svenska som modersmål är det svårt att utveckla sitt språk.

För de boende som har annat modersmål än svenska måste det finnas särskilda boenden med personal som talar samma språk som dessa, i första hand finska, spanska och arabiska.

Arbetsplatsbelagd vidareutbildning i vård och omsorg – repetition och fördjupning.

Tyvärr är flera av dagens undersköterskeutbildningar som förmedlas av privata utbildningsanordnare alltför undermåliga. Och eftersom det hela tiden kommer nya forskningsrön som berör åldrandet, t.ex. inom demensvård, är behovet av kontinuerlig, arbetsplatsbelagd vidareutbildning stort.

Utbildning i suicidprevention

För att verksamheterna ska fokusera på suicidprevention behöver också en särskild utbildningsinsats i äldres psykiska ohälsa och suicidprevention genomföras.

ÄLDREOMBUD

Många äldre kan ha svårigheter att själva driva sin rätt till sjukvård, äldrevård, hemtjänst och färdtjänst. Vi vill verka för att ett äldreombud, en funktion fristående från social- och äldreheten, inrättas i Nacka. Äldreombudet ska vara neutralt och opartiskt samt omfattas av tystnadsplikt och ska fungera som en brygga mellan brukare, befattningshavare, verksamheter och myndigheter.

VERKSAMHETSMÅL 2020

- Hemtjänstverksamhet ska börja byggas upp i kommunal regi.
- Kommunen ska kunna erbjuda olika boendeformer via ett kommunalt bostadsbolag.
- Hemtjänsten ska vara mer flexibel. Det ska gå att välja innehåll i insatsen.
- Ett särskilt fokus på äldres psykiska ohälsa och suicidprevention ska påbörjas.
- Alla som har hemtjänst eller bor på äldreboenden ska ha möjlighet att komma utomhus varje dag.
- De äldre ska erbjudas en god social matsituation.
- Krav på kollektivavtal för privata aktörer inom hemtjänsten.
- All personal i hemtjänsten ska gå grundläggande utbildning i psykiatriska diagnoser och suicidprevention.
- Alla pensionärer med rörelsehinder och ofrivilligt sängliggande ska få profylaktisk behandling för trycksår.
- All personal inom samtliga verksamheter, oavsett om de drivs i egen regi eller av privata anordnare, inom nämndens verksamhetsområde ska ha goda kunskaper om diskrimineringsgrunderna och om hur man kan arbeta för att motverka att diskriminering förekommer.

DRIFTBUDGETRAM 2020

	Budget 2020
Nettokostnad, Vänsterpartiets förslag	-876,6
Jfr majoritetens ramförslag	-832,6

Kompensation för löne- och prisökningar för att undgå nedskärningar	+9,0 Mkr
Ökade resurser för äldreboendena för ökad kvalitet	+12,0 Mkr
Fortbildning i arbetet för personal inom äldreomsorgen	+2,5 Mkr
Generösare biståndsbedömning för placering på äldreboende	+20,0 Mkr
Ökade resurser för ledsagning och avlastning inom hemtjänsten	+0,5 Mkr

VÄNSTERPARTIET YRKAR:
----

96. att verksamhetsmål, nettodriftbudget och investeringar för äldreomsorgen fastställs enligt Vänsterpartiets förslag
97. att alla checksystem och kundval inom nämndens verksamhetsområde avskaffas och ett nytt resurstilldelningssystem utarbetas
98. att fastställa avgifterna inom äldreomsorgen i enlighet med riksdagsbeslut om maxtaxa för äldre och personer med funktionsvariation.
99. att ledsagning återförs i kommunal regi
100. att införa nolltaxa för ledsagning
101. att initiativrätt för seniorrådet införs
102. att all mat inom äldreomsorgen ska tillagas i kommunen eller i hemmen
103. att införa rätt till icke biståndsbedömd hemtjänst med upp till 8 timmar per månad för kommuninvånare över 80 år.
104. att inrätta en funktion som äldreombudsman
105. att inrätta en kommunal hemtjänst
106. att Nacka kommun upprättar en äldreplan för planering av äldreomsorgen, tillgången på bostäder, aktiviteter, mötesplatser, tillgänglighet och förebyggande hälsoarbete.

ÖVERFÖRMYNDARNÄMNDEN

Överförmyndarnämndens verksamhet kommer att förändras under kommande år av flera orsaker.

Det ena är den pågående digitaliseringen av nämndens arbete både på myndighetssidan hos tjänstemännen och hos de gode männen. Den andra stora förändringen är att ett avtal om samverkan mellan Vaxholm, Värmdö och Nacka för överförmyndarverksamheten är beslutat.

I dessa pågående processer är det viktigt att överförmyndarnämnden fortsätter att utveckla kvalitén i verksamheten. Avtalssamverkan kan ge fördelar med ett större arbetsområde, som kan ge positiva effekter på kvalitet och tillgänglighet för brukarna och godemännen.

Det är viktigt att utbildning och rekrytering av gode män, i den nya organisationen prioriteras och att fördelarna med en större och effektivare organisation inte bara blir ekonomiska besparingar.

Digitaliseringen innebär även effektiviseringar och ökad kvalitet som kommer brukarna tillgodo. Det är viktigt att utvecklingen sker utifrån kunskap från tjänstemännen om vad som är fungerande och positiv digitalisering och när den ställer till mer arbete någon annanstans i processen.

Som ett led i digitalisering och användandet av ny teknik ska resor kunna minska. Det är en risk med den utökade organisationen att resandet ökar eftersom avstånden mellan kommunerna är stort. Ett kvalitetsarbete på enheten under året för att hitta bra digitala mötesformer är viktigt, likväl som att när möten planeras kollektivtrafikresor möjliggörs.

VERKSAMHETSMÅL 2020

- Verksamheten ska utan försening ge den service och utbildning de gode männen behöver
- Gode män ska rekryteras i den omfattning som motsvarar behoven, dock skall ett tak för antalet huvudmän per god man finnas

DRIFTBUDGETRAM 2020

	Budget 2020
Nettokostnad, Vänsterpartiets förslag	-8,3
Jfr majoritetens ramförslag	-8,1

Kommentar till skillnader i driftbudget

Kompensation för löne- och prisökningar +0,2 Mkr

VÄNSTERPARTIET YRKAR

107. att verksamhetsmål, nettodriftbudget och investeringar för Överförmyndarnämnden fastställs enligt Vänsterpartiets förslag.